۱۷۹۸

کتابخانهٔ مجلس شورای ملی

کتاب ..... دیوان صائب

مؤلف .....

جلد (۶۱) از کتب (خطّی) اهدائی

آقای سیّد محمد صادق طباطبائی به کتابخانه مجلس شورای ملی

شماره ثبت کتاب

۳۰۷۶۱

۳۴۶۷

خطی اهدائی ۶۱

کتابخانهٔ مجلس شورای اسلامی

کتابخانهٔ مجلس شورای ملی
کتاب دیوان هاتف
مؤلف
جلد (۶۱) از کتب (خطی) اهدائی
آقای سید محمد صادق طباطبائی به کتابخانه مجلس شورای ملی
خطی اهدائی
۶۱
بازدید شد

کتابخانه
مجلس شورای ملی
شماره ۱۳۰۲

بسم الله الرحمن الرحیم

پس انگه در خوابی کاشان گرانمایه — مهان را زادنی ترسید کاین چیز چرا

چه شد کاطفال باغ و راغ خوابان چنین خفته — سر لهو و لعب دارند و زین خان کاهلی دارند

چرا گلبرگ خندان بر سر هر شاخسار بلبل — پریشان نگشته بر رخ او خواب بیدستان

زمین سبزه‌زار و باغ را گاه درو شد — گه از اطفال سبزه‌خط باغ و راغ پرگل

ریاحین نگشته پژمرده از خواب بیدستان — نه از ناخوانی شرم و نه از گلچین گلان ترسد

میان سبزه‌ها چشمه‌ها بسی روشن و گلگون — عیان ناله‌جانی زند زاغی نه بلبل

به باغ و راغ بنگر کز طفال خرم و نوخیز — که او خود را خجالت از رخ خوبان چنین بیند

بهاران روضه‌ها دارند از زر و گوهر زیور — برادر رنگ طلاقت کز دو عالم بی‌نیاز آرد

شهنشه خسرو فرخ آثار اردشیر دوران — امیر لشکری خیره رعیت‌پرور و دانا

به بستان عزم چیدن کرد و آن گلزار خرم دید — به بستان عزم چیدن کرد و آن گلزار خرم دید

و ما حصل خوشه چیدم و برخ دهقان — فرو ریزم ز شرم دست و نانم از گلو بیرون

دهقانی

مالکه محمد حسین ذکاء الملک طباطبائی ۲۷ جمادی الثانیه ۱۳۳۱

از آتش عشقت اگر هر شاخ خیزد — که از حسرت دل و جان بر زمین ریزد همه

زهی معجزه از لعل لب تو حاصل — عرض داشت هزاران نوا و نیرنگ نهان

طلعت تو در جهان عرض و سما غارت کرد — کتاب او و نیشر را نام هیبت طرا

رخ زرخواب عدم بیدار کرد و شد — معلک شد تاج و فر و افسر کیان

شد درست قوی دین محمد از تیغ تیز — ملک شد از بار دشمن و ملت از لات و هبل خالی

بنگر که طراز کاشی چون سبز و لاجورد — و ندر بالا و پایین چون لاله و گل خندان

در آن زمان که بستان بوی خوش آرد از خوبان — چو روی لیلی و دانای مجنون لاله گون بخرا

کلاه بر گوشه زند و گوید که چیزی از من کم — علم بگشاید از رزم که چتر خسرو شرق

در آن شب زین ز گیر و دار و زان افتاد — به بستان نی نالان و لرزه بر شاخ

که همچو ره‌روان بی‌حد و کنه سرگردان — در آن بیشه کاندر آن شب نگشت خورشید

یکی بانگ خروس از هر یکی بوق همایون — یکی بانگ خروس از هر کف یکی بانگ درای

پس انگه در خرابی کاشانه گزید ... نهان از آدمی زیر بنا کرد چرا

همیشه کودک طفل زاغ در خرابی جمع چنید ... سر لهو و لعب دارد نه اندیشه زفکر فردا

چرا کاری کند کو را نباشد هوش و تمییز ... بدین بی‌مغزی او را که فرماید که بنا کردن

زمستان سرد و بارانی که زاغ و بچه‌اش ... گریزان طفل سرمست از خرابی زاغ غمگین

ریشان نگردد بهر او دلها و طفلان ... نه از ویرانی خود شرم دارد نه ز بیدادی

بدین بی‌مغزی و بی‌هوشی و بی‌تمییز ... عجب نبود گر او را طفل خردی سنگ بر بندد

بنالد زاغ و فریادش گردد بی‌اثر در گوش ... که او در فکر آبادی و طفلان در پی بیدادی

بنالد زاغ و فریادش نیاید هیچ در یاد ... نه از بیداد طفلان و نه از ویرانی خود

شبانگه چون فلک آذر زند بر در ... امید او همین خیمه رفیع خود

ز بیشه تا گذر دارد همی چوب ... به بیشه چوب و نی دارد نه آلت

دمادم چوب و نی بر بام و در زد ... فرو ریزد ز بام و در همه خاک

مالکه محمد حسن الحسینی الطباطبائی ۲۷ جمادی الثانیه ۱۳۳۱

از آشیان عقاب آرد شاخ خشک چند ... که با چنان دو پای ران نکند آشیان

زهی عقاب دلاور که در بجوی لقمه و جوی ... عوض داشت همایون نوا در دیبا و حریر

طفیلی در پی عرض و سیاحت در فلک ... کتاب آفرینش را نداند هیچ طرف

زغ از خواب عدم بیدار گردد ... معلق بیشه زاغ لاشی و هیچ لا

بیشه در نیست قوتی این عقده را حل ... بگیتی از هزار دانش یک حرف نگوید

بگیتی گر هزار دانش یک سر داند ... نه داند ابله الا یاوه را زد لا

در آن آشوب و غوغا کز خوی بیان نعره ... چه داند بیشه و دانای محزون لاله کوهی

کلاغی بر کشد منقار و گوید چیز ... علم بگشاده از هر چیز گوشش

در آشوب زمستان زاغ بیند ... به بیشه چوب و نی آرد نه آلت

که هر ره بر درختی چند از کنده مژگان ... در افشاند کاو را بیشه آید کرکس خوار

یکی بر شاخ همی زند یکی بر بام آهن ... یکی بر دانه‌ها بر کف یکی بر دانگ اندر

کنز بحر غم او را چه غم سر بپا بی دردم — کشتی شعر مرا در بحر فکر تو بنما

سر از جیب روان آورد بیکبار چو جان — ملایک لاف زنی خزانه بردار چو هیچ

برسیز شیخ چو آب و بپیش رمح چو آتش — برانگیزی تفکر در دل اهل نور در رخ

عیان از آتش شیخ تو شعبده بازی رقاص — نهان در آب شمشیر تو زرهای حلوه سنا

اگر حلم خداوندی بیا در زیر دست آید — چو برق ذوالفقارت خرمن شیر ژیان سوزد

زبرق ذوالفقارت خرمن شیر ژیان سوزد — که جان داری نگردد با جنابت در جهان پیدا

زخاک آستانت گر دعا گوید کند زنده — عنبر سیب خلقی در لگدکوبش خورد

زاخلاق و صفات و ذات اگر سیم لگد گیرد — تو یی دانم امام انس و جان جعفر صادق

بدر کس غیر تو نامم امام انس و جان نبود — که بر کوس لمن زین خطاب زیبد الا علد

مرا اندیشه مدح تو و اندیشی بخاطر هست — چنان پرد کسی جایی که زیر و بال در پرد

دو لب بیهوده مدح تو کجا سنجد کجا گیرم — بر جنت کمتر از ذرات بیشه ذات اقدس را

چه چیز دارد ز مدح تو ای جهان بین دان — بدح تو فرزند عشر دگر بین ذات یکتا

کلام السریح تشت دهر ای پسر زاخ — تمسک زادی و مداح ذات حاش دانا

تو بمعتقد و فی این یک و پیش لوای بمعلف — که دانه دست با دشمن چه در دنیا چه در عقبی

تو دلدار و دلگار گرامی ذات با لطف را — امام پیشوا و مقتدا و شیخ و مولا

شها عز بنده گان تو در پای تو شد ارزان — خداوندا که این هم بهره بس فرزا

پی آزار خود ای خلق خود دلهای تو — منت عز بیش دارم هم او در دین و دنیا

نه پندارم که فردای قیامت هم نگهبان کرد — مجان زار و زار خود دانشم غره غزا

فتیم در رخ دشمن تو در عرصه محشر — غلامان تو را باشد ز حق رخ لطف حاشا

الا بسته با جنابت دلا شوق دلخواه — زند بر رخ اجابت بدر دشمن دیده بینا

مجان زار و زار دشمن زار دیت ده مجان بین

حسودان تو را پیده رخ زرد همه اعمی

محمد مرون کز جوید نقاب — از رشک صبرش رخ آفتاب
سپهر جوش محمد حسین — سپهر کرم خان دلاجنب
امیری که گردنکشان را بجود — ز طوق علایش رسن رشته
دلیری که دارد ز سر پنجه شیر — همه کز بشه چرخ اضطراب
سواری که رهوار خورشید سم — ز خور رشته زین و زه نور کاب
جوادی که در خشک سال کرم — ز خود بشر خورش آل آب
گرمی که از لطفش اندوخت — بهر جا دلی بود از غم خراب
ز چنگال شهباز تیزش چرخ — روانی چو چشم کبوتر بچنگ عقاب
مصاف نهیبش چو در تاخت — ببسط ار نهد پنجه بر تشنه طناب
کند تا بآب آورد در تک قشون — بیش کوهی بکاهد چو یک آب
سپیدی کوهر آب بود — باز سوی داری چو شب

بجز به بارش کز عفاف — ز فرهه حجاب آورد در حجاب
کرامت شعار و سعادت مدار — طهارت نظر زد صلاش نقاب
ملک را نهاد و دلاکار زد — معالب ناطر شرابش شتاب
در بخشش ری را دادی محبت — ز مهر بشر یک رود رشق جهانیاب
ز تابش این سوار کرخ سپه — ذکر باره آید چهره شتاب
کا مجهف عیش را آب چرخ — کز شبانه چشم انجم بخواب
همی رخت کیوان ز سم نثار — روز خ توانیت کهربای آب
پ خطه رسیر چهار خطار — همی خطه خوانی بقصد اکتساب
کز لشنه بهرام مجمر برت — همی عود کردی روانش مذاب
نوروز ان ری ستانه مرحبا — کز آبش بدادی ده جام سراب
نوازنده ها همه رهصان بگفت — دف در بعاد چنگ و عود رباب

ستاده سطر لاله زار تیز — همی چشم طلع پاچ خاب

همه بیچت در جام بنفشه رنگ — چو زلف آن آشفته ماهچهر

معنبر سحاب و معطر شمال — در این گلشن فروریخت در آن گلاب

پرند اردیبهشت در هوا ارغوان — رستنی باز ارسیلان شهاب

بعشرت همه روز پیروز جوان — بعیش و طرب روز و شب شیخ و شاب

نخ خوبستان لعبت از رنگ مس — ملک در شمشاد بر آتش کباب

رنبی نامه از آسمان در کشت — نغم آن نامه آتش عتاب

عنبر الماس خنده شهر شده — چو از رود خضر هم جشن گلاب

پنج سال ماریخ الف روزش — رقم زد نامه شد جشن اردیبهشت

همه بیجاده ریزم جان — رنبی را در کنک همان زاشهاب

بکام دل بوستان جاودان — بیا تا ما و با این دلکباب

بسم

بسنبر مثل منجر در روح پرور — بسنبر دلا در چنین روی دلبر

بسنبر جوانان عنبر بعد شش — بسنبر جوانان مریم معطر شد

بسنبر همه نقش نسرین را — بسنبر همه نقش رخ احمر

بسنبر در این گلشن مهر سهان — بسنبر در این گلشن وصل مضمر

بسنبر لبان چپ جانان در آمد دل — بیاد عنبر آهنگ او کرد

چه از بهت حیرانم این باد و بلبل — که عطر عنبر آورد و پی عنبر

بسنبر نهاد است گل کرد خیزد — زنی گلشن تازه و سبز تر

بسنبر است سنبل بگلشن عنفه — رنگ گرده این در این سبزه بسنبر

مرا بزم او بوده رنگان و سنبل — در اغوشش او لعبه نسرین و عنبر

عطا کرد از طرف نیسان نیاید — بسنبر چنین حال فرزاد معطر

بسنبر را چنین عادت گرفته — که رضوان سرشت تهب داده عنبر

نسیم بهشت است در راه تو — ز تقریب نسبم در و بیخ کو
که در راه عشق علمای کوه — که در خوف حیران ابوالهای هیچ
ز کعبه ی حیران و لیلی عنان — بیابان در و دشت پر و بیخ
خطا کفتم از باغ جنت نباید — نسیمی چنین دلکش و روح پرور
نسیمی است در باغ الطاف حق — که دارد بکف عنبر و بیخ
چراغ دل افروز اهل سخن — فروغ نشیمان اهل دل اند
محیط فضایل که از رای و کرش — کران تا کران است پر در کوهر
سپهر سعادت که ایوان قدرش — هوادار دین و نکهدار ملک
هوادار ضعف جهان نکهدار — که در خوف حیران ابوالهای هیچ
جوادی که از کف جوشش روان — چو جیحون بود از در شاه عدن

کرمی که از کوشش اهل حاجت — نه منی نهی دست حق خلق در
زهی بخشش تاج سلطنت بخشیده — دل ما کشا زانچه بسته بکشاد
روان در حشیم صلاح تو تو به — که کب سعادت کند نعره اکبر
شب روز نهد آسمانی علوی — بصد بوق زرکار داین چار بادر
کرت بدیه پایه آسمان شاید — روانشان بطرز تو فرمانده دکر
سخن بشکند سر بمهر فکرت — کند آنچه با مدعیان ستمکر
بکفتار بار است شخ زبانت — کند آنکه با کوهر شمشیر حیدر
صدور جلبه کاسبان تو تخت — حوض جلبه حاویان تو نوبهار
جهان بانپ تو در پناه وطن دان — زمین بوقار تو کشور دلنکر
کلام تو باران رحمان معانی — سیان تو با آب حیوان برابر
فنون هنر فکرت راسخ تو — جهان نسخ خامه ات را مختصر

ز کلک و بنان تو هر لحظه کرده
نگاری چنین دلربا بر صحیفه

که صورت گر چین بدیعش هرگز
بدان جنس تمثال ابرو نگیرد

تا آنی منظوم بنظم تو هر یک
درخشنده بگذشت روزی هزاری

که در وادی عشق گم گشتگان را
سوی کعبه کوی دارند رهبر

گاهی دهد هر دم زباغ فسردگی
ملالش چو وصف بیان سمندر

دعا پیشه دارد خداوند کار را
که یابد ز لطف تو هر بنده برخور

رحمت بگیتی فرستد که چرخ
که چرخ جهانی همی دارد بگذر

تو را آنچه جان از تو گشته است افزایش
چو از باد و خاک و چو آب و چو آذر

تو در عرصه اینجا و آن پی تو
شب و روز در گشته تا هم سپهر

کنون همی دارم سپه در کنارم
چو دی کند کار در روز محشر

دل کاهلم پیش ازین بود در نهادن
یکی بر نشیند بر چرخ سکندر

لعمر

کنونم هوا با چنین بخت در سر
که امروز تا دی زمانه

چو مینا بیزم تو آیم زمادم
چو باغ از روی تو خندم مکرر

ما بغ عارضم چرخ چابک
برد بر دی فرای مهر پرور

گر چون مهر پگزارم کارم
که خورشید بود چنین پیر

رعیت بسوی وطن شد روانه
بجوید رحیم آورد باز رحمت آور

خوشا آنکه با هم گاهی نشینیم با هم
نهان از خوبان نقاش منظر

تو در جبهه گلف بازنده مولا
شب در مقابل گرسنه چاکر

تو گلف فروز ارجمند سیزم
شب سیر ز رضیر سنور

بخوانیم بر هم غزلهای رنگین
تو از نشه الطاف در نظم آذر

مبادا بزم دل آسمان را
مبادا چشم خوبان اختر -

مرا دست رس بش بار چون کمین آن — که این چشمه بیت کاهی بیستر

در این کار کوشم بی نالک چون آن — که شتران بخطاف سعت ر

هنر پرور ا زین اقا دیدم طلب — که اگر نبا ری بهوس نخفر

نه مقصود من بهر حرف نگارش — که رنج تو بر باید از رنگ و د فتر

ز ر ایش حاجت مدحی ز ری — بس اخلاق نیکوتر ز مدح گستر

دلا بهوا ز ین نظم مضمه — که دلها ز رنگ سخن است ازین نگذر

نگو سند عاجز ز نظم ات الف — گر دی گر خوا نگا بطلعت بمنظر

بهم عاجز از نظم اشعار رنگین — تو دانی گر ا ز آن نه ا زند باور

عروسان افکار در پرده دارم — همه عرق بر پا ه ا زین ما تیر

ولیکن چه پلا زم که در خور دهر کس — به بهپر دا لا و بهپر شو هر

سا نشه چو دا لا ر شید آن به — که در خا نه خو نشه و شو

در ا ی د گوشم که ر ا نجنه پو ا — سخ خو نش خو نشه ا خفه

الا تا قسه فر د لا غنه دید — نه ز ر یکی د و ری مهه ا نوز

محب تو ز ز تو ا لا د فنه به — عد و ی تو د ر ا ز تو ا لا د لا غنه

ز ا ص د و ان عمر د ا ر ید غو ش — مد ا ت خد ا ا ض ر د بخ ا ور

گر د ه ا م ز ر گری ا ز بهپه د غو م سخو — خا ر ما ت سیا چاک ما ش بهر

ز ر کف خو ر ا یگان د ا من ا من د ا ن — د ا د ه د بهنا د ه ا م ر د سوی خو ف ا خط

خو ب عیب چشم ا ر گفه ا م ا ز ر د گا ر — ف ر ف ا ز ر د د ا ر محش بیخ ر سخو

چو ن سخو ا خو نش ر ا ی بهپ ا گفه ا ن — ز ر غ ا فا ت چنان د ر د ر گا ت سخو

بهم نفا ن د طن ز صبح بهد ا نجمن — ز ر غم د ری من غو فه نخو ن خسگ

من بهم ز ر یشان خد ا نکیم بهپسند — هز ر بهم ا شیان ز ا ه بهری ز ر بهپ

ه ا ه بهپ غو بهم لنگ نخو بهتم — چشم ز ر گا م خسگ ز ا نخو نجا ر بهپ

تا نجب کرم سپهر دعوی ایشاره نوزد — ساخته کاهی ببر برخته کاهی زنو

گاه در نفث سموم کرم چنانی مرزو بوم — کاهن کردد چو موم در کف هر چاروار

گاه مدانکو بسر شود کز دم قتال برد — راه تشش همکنان موم نرمیند اثر

چون نکشایم زهم دیده ز بیم چشم — تا دیدبان آیدم تا دیه در نظر

آب دران قیر کون خاک مجمر بجان — قشه دران زهمنمون مرکب دران زهمبر

دیو دود آهنی بجوشش و خشم بیسج — من چو سباع دوجوشش قوطه زنان دیده پر

شب چو بر آنکاه رونهم ز ره بیم راه — بسته دهنی من این مجرب ان مدبر

طاق دروازه کی شب بشمع فروزم شباب — فوج زاب و کلاب بمنفسم باخگر

همدم من سموم و مردم دودم مدار — دیو زمن در فروز غول زمن در حذر

گاه ز هجران یار کاب دوزد — بژه بکشور باخگرم در سپهر

همدم غمزه هر شب در زره — پاره دل نامه حسکر باخته

زرم ها کنکار لوهی بدیوسار — دیدن آن نامکار رزرک جان شیر

صحبت او جان کزا دوب او غم فزود — الفت خرخر حدیده بشد خرخر شرر

چخ بر بشش رودش لیک کران ابهر — هست بسر زنیم زاست خبر البشر

از همه کرده ام رنج خفو دیده ام — کاهنم از دیده ام تا نه ز این خانه زر

روز و شب ایم فرین زور چنین خشین — رشش طالع سپین نوخ خشر خر

مملکت میشد ز شه لسی ده ز ر — دیدم و کشته نبرد از همه کوم کذر

در همه یاری شه علوه ده از خویش — امنیه دادم مکور نغمه سرودم مکر

مرا عجب کالای من بشتر ایلیس دلی — حفظ نصیرم دهنه جیمه قشد ذکر

دل و نه رودم کشده جانب کلاب دیه — جنبش خنده دوران جنبشان راهنر

رو خنده ز خوی در همه کینی میشد — مردمش ز نرمی در همه عالم سمر

اهدای ایخی نظم زاده پیش کرام — کز همه شان باد شاد در صح بیاد ر

[illegible] عمو ز فا طالب صدق و صفا — خوشتر ز نخ و خوشتر ز فا خوشتر از آن خوشتر

با حوصله یار شدیم از کار جهان بیکار شدیم — از رخ هم کوی وی از ماه هم رنگ بری

هم شیر با کهان آه گران تاب فعال — ساخت سبک لطف شتر زانله زبون دزد

رعشه گرفت آنچنان خاک گرد همدان — با جنش آنان خاج و اشتر صدر

پس کلاه رعنا گرفت در عرش و طوب — حقه دیگر از کشید خاک سیاهش ببر

پس که آبنگ گشت نهان از رنگ — بخیر دگر ساخت دیگر زان بهانه خبر

منزلشان سر بگون گشت در آن شان گوان — بیت بجز زاغ و زاغ هان نوحه گر

خوشتر و در گنج غم همه دردو الم — با تخم بعد با زده به اشتر شتر

کاه حکایت کرد از بام از آب ساز — کاه گشایت کنان زانوم از بار سر

کاه بگفت که من یکی از این بحر شر — شب بنشیم تیره تر از روز زرد نیز

کاه بحیرت که خرج چون همرا با یکی — میشم گو یکو مکشم در بدر

[illegible] آبد فسانه ای پر فرخ لقا — خاک رهش عقد زاده آمد کلک نصیب

پر نه بدر دی به بر بیشتر صفحه — سمش نه نوخه ای خ خصلت نخصه

عقد بحث از کمال صبح خوشتر ز آب — عرشش رین از جلال چرخ کهن از کهر

کفت که از رنگ گشتم از نهد و خا — کفت چه داری بگفتش بهنگ بهنر

خنده زنان کفت چیزی بگیک از تهی ارز — هن بنشین الغوز گفتش این الغوز

کفت روان می شتاب با زره و لعاب — گفتم آنجا بکفت کفت زنی بچز

در کمه شاه زمان سده فخر جهان — صفحه رعنا نهاد سر در دولان کهر

مدارت دهیم رکاه و حلت دین ارتباع — شاه بدل بک سیاه چنبر بگم خشر

جامع فضل و کرم صاحب سیف و قلم — رفعت شیخ و علم رفعت کاه و کهر

مهر مکارم شعاع ماه مناقب فروغ — بحر معالی کهر ابر علا سحاب

سنه و بهمن حساب بهم رستم غلام — رستم کسری سکاله کسری جمشید فر

آید ازو خیز بیان قصه شیخ و سنان — مانده رستم بخوان نامه بهمنش ببر

ای ز تو خرم جهان چون چمن گلستان — وی بتو گیتی جوان چون شجر اندر بر

روضهٔ اجلال را قدر تو سرو بلند — دولت اقبال را روی تو نوشین ثمر

پایه گاه تو را حلقهٔ فلک بندگاه — حاجب جاه تو را کاهش خرخ آستر

با کف تو روز و رت کوه گران سنگ کاه — با دل دریا ورت بحر نهان یک شمر

روز گمان و کمین روز ی کوشش و کین — از دل آهن سپر از گلهٔ کشته پاچهر

هم ز خروش مصاف خیزه بود گوش خرخ — هم ز غبار دو صف تیره بود چشم خور

قلب رکیبت ز هیبت کرده جهان را سماح — چرخ رکیبت کشته نعره کبه جانها هدر

تیغ زنان حاضری ز خشم فلک بر زنان — کم کنه از بیم جان جاده ها چشمه

ای چون دست تو پای پری غران در نبرد — رخش که پوش ز خیز مرصع ز بر

تیغ تو بنیاد بیت هیچ نهد بی درنگ — مغفر روی بفوق جوشن صفدر ببر

هم بعنانت روان دولت و اقبال بجنگ — هم رکابت روان نصرت و فتح و ظفر

حضم تو بهر حکمت نه زبان نه نهاد — از همه پرسشنود ز همه لا و زر

انتشر رحمت کند مرتع اهل تو — آب حیات کند مرتع آجال تو

تا بتوالی زند صبح پرین بر خنگ — در خشم چوگان نیم لطمه زمان تو گوی زر

تا بسر دشمنان در خم چوگان تو

در خشم چوگان تو گوی صفت لطمه خور

روی ابر بوسهای ریگ بیابان تو گرد — عنبر آمیز گردد آب چشیدن ز دانش

نخت زمرد کند سبزه پرسیمین زمین — مصحف سازد ز کاشی آب چشمه روانش

نیلوفر شب بوش آنکه ور زد لاله چهر — روی بگلبرگ چون شاهد گلبرگ پرانش

زر کمین لاله ها گلگون خضر دیبا شکر — رنگ کنون غنچها رنگین صلا ریزه کرانش

گلاب تازه برافشان ز بیز آتشگش — عبیر تر بر آن خاک نارسته بخش

چو رخشت هوای شبیخون کند — بطرف چمن پرورد رخش را بگذار

بزمی غنچه شراب را در ساغر کشت — بهمواری گلرنگ شاداب را در لاله رنگ

بهر گلشن گلابی گر فروری ریزد آبه — نشانش اینکه تا مدت در آن گلشن هوا بارد

نخست زدن خنجر چپ و راست بر کمر خویش — روی سینه نوازنده را زیر خنجر شمردن

بطرز خوب و دلکش دستها را بر آن گلبن — چو نقاشان شیرین کار در طرح احباب چمن زن

میان دستهای گلابی گر می خیز رنگش — کنار رنگهای گلابی گر حاری بهم رنگش

بگفت رکیبان آن گلبدنه را پس جوانان شوخ — ببر آن دستهای گلابی ز بیم از رخسان افگنی

بعالی صحف و دیوان حرم بوکشت فلان را — که تاج سروری بر سر نهاد و شهر فارس او را

سزاوار کیانی پایه بندد بر بگاه او — صدف دار در نایاب بگوهر آورد پیشش

جوان بختی که چون در جنبش آید بخت والایش — کمش حلق همایند کوهر زلسبک دامن

جوان بختی که چون از بارگاه شهر یاران را — نشاط هر خوشی چشمی پسندد از دلداری صد خویش

درم ار بزد و دستش صبح دشمن را دگر فرصت — یکی چیزی از آنسه در این دل کی چیزی از دامن

نشیند چون بایوانی بگنبد رفعه نه در قصر — رساند چون پیامی بانسانی دهد خود جوش

هم از رنگ بالش سرکند تیر بهرام جان — هم از پیکان نشتر بر کشد شیر فلک خون

بگاه قهر او صد شیر دل لرزد ز لطف او — ز قصر چاه خم بر دل کشد هر دو صد بر شن

در آن میدان که از گرز و سواران کاسه گردد — بچشم کینه او نی نماند تره بچر گلخن

که از زخمش نماند رخصی اعضا خواهد از لنبه — که از زخمش چه اندیشه چه دارد دشمن

اگر در کوه هر جانب گذارد دست بر پیکر — اجل در خنده از هر سو بروی آرد سر از گلخن

بفرمان کشت و جانب چشمه تیغ کین آرد — چو جوشش چشمه جانی نماند آن سیلی اوزن

بسی بر دشمنی زد زخم چون آب دهنی زخم — بسی بر دوستی زد بوسه چون بر چشمه یاد آن

بزخم و گرز شیخ و نیز در دشت نبرد آید — ملک آوند دارد در نیستان شیر اوزن

سر دشمن بزن با لهنگ آرد چنان آسان — که چاک دشمن بخاطر نگشاید دگر آسان

زنام عشق عالم گر نگیرد زود چه غم آورد — بسی نشنیده بگذشتند و بسیاری دگر آیند

زهی زور و زرک همتی که با سه چهار خرده — ره اختصار فرسودن ز مرحله کمالات ربودن

ز بوی پیرهن آن دلبر طفل آشنا یابد — ز بوی پیرهن یوسف دل یعقوب بشکفته

گشاد کار ما در عشق بستگی است — بستگی بجا که شرح آن را نکته ست سخن

بستگی ناخنه از همه کس کار آید — سخن گفته که در هر دلستانه اعتبار آید

الا تا عهد ناه اختران در گفت و گو آید — همی رزمند صفها در دو جا هر دو زان

بزیر ناه پیکر پیل نیرو شد در کارش — بعقبت مهره پرزین بدان همواره زانوزد

همه هوشنگی و عشرت همه پرویزی و بهرام — همه کاوه روی و دستبردی و دلیری و پرویزی

دارم از آسمان زنگاری — رخنها در دل و همه کاری

چنان ست ناند کز بیکی چوگان زند گاه — حوی را همت من گر فشند بر یک اندازه

رسد بر جان دشمن هر دم از خوبان زنانه — دریغ ماندم اندر آرزو کز چه توان شرح آن دادن

بلا نامرده بی هرم گر آتش ناندرزن — فشاندستم میان خرکه اطفال در برزن

کنم اوراق مصحف را چو چوگان در میان آبی — که در بندد از و چیز بیک ناه ابریزن

غرض اندر کوشش کردن و در اختران دادم — سخنها تا که شرح آن را نکته ست سخن

سخنها ناخنه از همه کس کار آید — سخن گفته که در هر دلستانه اعتبار آید

الا تا عهد ناه اختران در گفت و گو آید — همی رزمند صفها در دو جا هر دو زان

بزیر ناه پیکر پیل نیرو شد در کارش — بعقبت مهره پرزین بدان همواره زانوزد

همه هوشنگی و عشرت همه پرویزی و بهرام — همه کاوه روی و دستبردی و دلیری و پرویزی

دارم از آسمان زنگاری — رخنها در دل و همه کاری

ای دل اکنون خلق دوران خصمت است — از جگرخواری و دیوانه‌داری آیت است
گه به دوش جان دهم بار آیت — از ستمدارنی به بیزاری
گشتم از جور چرخ ناهموار — شاه بادا هم‌سپه‌داری
زهره‌ام آشوب گشت و چرخ بازارش رخاست — گشتم از بخت خود آواره رفت
هم زمانه با دلم همکاری — صد حریم بلند بگذارد
راه این خوان جز به معده سپارد — خوشتر چیزی ز دوده خسرو رنگ
بوی این آسمان نه رنگ ماست — شب چنان تیره شد که دام گرفت
گوید از روزگار نیز مباد — بوی حلوا شد ای حکیم مرا
هم از غم گم بگذاری — هم‌ره آنکه راز دیرانه بود
جعبه در دست سپاری — غم فزاید گاه در پرداختن
گفتم این کار نه کار منست

رعونت نیز گمراهی کند — همه در دلبری دلداری
عزت کار جانی نیست — رنگ بر طلعتان فرو ماند
در روانی ان آتش غیر — مهر لب زنغم گفتاری
گر وه اندر وادی حیرانی — لب‌شان را زخنده بسیاری
غمزه‌شان را در شوق خواری — طره‌شان را به بند بگذاری
زلف مشکین را فشانده — گفته بر چهره‌ای گلناری
سر در پای زراندوزی نام — از خسیسی عاطل از خلق عاری
همه خندان بنظر گفتم — خوی شوم از چشمان عاری
چه حادث گفته نام ماری — به پیشانی که باد ماری
شکر گردام عشق لبدان — حسن در بین از گرفتاری
بیش گر نغز دلبری گیرد — داستانهای نغز بگذارد

در گریبان سر بلند و جواد — که بدو چشم سری فرود آری
خط را راز اب طبع قضا و هنر — ست یک نش دان زبان باری
که بود تا مهابل همت یار — زرنج و تعاب برداری
سر و همکامه که ریحف را — نکته همکاسه حسه بداری
گفتم ای شب بدان کلاه رخسار — که بینه رزد رخساری
شب زاهل هر کسی کامزار — بلباشد شش سزاواری
جز حدیث که در سخن آرایست — رتبه سروری و سالاری
چاکر رایت جان جاه تو یم — بنده اورمان محتاری
مکه را نوری بهر انور — ازی این نور بیش دانای
شب بهی و منجم فلکش — گفته طلب رسوم سمساری
شب غبی و کشه انغش — رهج در عالب نخ سازی

سخنش دار دی که می بخشد — کاهبتر دکاه هشیاری
ای بحلش لطف اهوی حمید — سط لطف حضرتش داری
ارزبانی دول نگه هرات — رنبر و دخیر دان آن ازی
بحر علمی و ابر بنا نند — درکه زایی دکه داری
این سه گشتر سخن داده — زبر دان توش برهواری
لب گشودی زنده عطر دان — چه بر نافه ای نداری
باد هر جا بدار گهی تو خاک — بلشد بدکان عطاری
از و آین بر بنان دخانه تو — که ازو نبها چه بدیداری
جاه پایدار یا تعالله — بدوا شد خط کهه زاری
در کی لفظ ریکا صفحه — حله هر دان نگار پکاری
ای ده پشه بار در بنه — که فزون باد بلشد داری

گر ز کوی تو نشانی نفرستم — از خدا دیده به راه تو بدوزم تا کی
نامه ز کم طلبت تا نکنم — نامه را پر نکند دیده پر آبم تا کی
از حق القانیق طرف بر نتوان — این تخم از طرف بر نتوان داشتن ای
نفتی دل نکند از تن ما — گر برد آنکه بدو عشق تو دارد تا کی
کرده جا بر دلم از هر مژه تیغ — نقد کش این محط ریگ ای
دارد داغی که ز اشک ریزم — شرح آن گوی ز رسوایی ما
یک ره روزی ز من ای بخت — کز سیه روزی خود نگذارم
داده عشق طلبت در دل عشق — جاکران مرا بر ای
من که عار آیدم از بیهوسی — گفتم که نکنم نکنم
ملک ایمان نگه ما چه رهم — با جز از یکان ما را رزنی
راست از عشق تن بی کاهی — دلم از بی کسی چیزی خوارزنی

اف بر آن سر زنی که خنده زند — زاغ دشتی بکبک کهساری
من و این عشق جوان و این اشکا — با هم ساختم بناچاری
حبذا بعد از این عمر دراز — از غم زندان محنت و خواری
در هر من خواجگان از زنی خواهند — هم مادر و هم رسیاری
صد ره از خضه من شوم بیمار — تا بکیشان زره رحمی
چیزی نقاشه که از او سازد — چشم بوشی و نگه انکاری
که گمان داشت که از منزل دهر — کار عشق ز سه بنطاری
هم ز بیگانه و خویش بیند تو — جز بخش خوان روداری
در تماشاخانه برق سیمانی — مانند که بر او دارنی

در سمات نخجه و دشتی
و سمات کرد دراری

جهانشهری که سالارت دری سرداری — عدل را پیشکاری و داد گستر داری

شهری آنجا که جانفزا نگاهش بخشش دلکش — شهریاری دلنوازی دانشش جانپرور

شهری از خطه جانان و باغ خرشنخه — شهریاری لطف انام حسداری معدلت

از خطه ماکشیر عبر ایروح پرور روضه — سرداری دودی ابهر و عدل را در سرداری

خیز دانیام آن شهر و کام انشهریار — کین جوانرا در رکاب رفرخا باشد دگر

نام دانشه است قم خیز الیلادام الفرح — کشور کاکنه آنجه زان آل پیمبر دختری

دختری کشور داره جوزان نیابد همسری — دختری کش داد کیتی زانه جوانمردختری

دختری کابا دو اصداد اندرش یک پیک — نامدام آلای بضعه با همسری

نیست شه دارای بهتر زان خطوه قابله — کشور بضعه روح القدس پیرزن داد گرکاگر

ده بطیل زاهده شیرب جزایع قم گروحش — دست حق رجانت باکشر رحمت خاوری

شهریاری اوامیب دانای آل عبلکت — زاهده الحق گستری آنجز نهاش آنهاگر

خان نوادات نی جم فرزانگی کیدر زمان حسین — انکه فرزندی بفر اورنیاز ازنا داری

انکه روح قدس انجشش فرستد ان بکوش — ان زمان محرا زاد انجشش فرمان آخری

انکه بهر نازک دمالای او پرداخته است — چرخ سیمین خوشتر خورشید ران میخواهش

رعد بسر وانجشش طرنج ملبنه — بهرام زرخ وطوطی سبزه دارگوئی زاوزی

دانه کرون سر آمد آنسان پرگرد — داد نا جشیزه خان بچون اوشوهری

انجشش بروق فرازی پس کوشش — بر سر آزادگی زاده دانه دانشش آخری

زنم الغام دبیری زانشش بازداشت — هرسه لین کاشته دیم دارین سازنخ

انکه بانش چرخ اوراق کهنه از بطنش — تازه کون خوانیت بالا رضا جاکشتری

تازند بر دیده اصداری دوسی منبع مهر — چشم هوان آید بهر انکشت کبر دیدرش

زرنگانش که مثال خطه جنم شمه — زاد دب بضعت طرنجای کشده دخترش

خطه بهشا شکنه هرکشوری زاکرده پشت — هرجیش زاجال دکشخ بضعه انکشتری

ای ز پاسبانان عدل او سپهر — تا فلک ظلم چو پاسبانی خشت خود پیش در
شد قسم کز شهر بی احداث دیده بهج — آنچه پیشت شد فنا کار ز غیور صعتری
در همه آشفته دیدم بارگاه و بارها — کهنه دلالی کراوی چون تو شاید بارگی
از خدنگ او ز جولان زهره پیش در نشد — گو بیا از فرط دستی بگذرد زانو پیش در
شه پس از چندان آباد گاه این آن ساز — مصحف داده می نشاند ده مسجد تری
پیش از این کز بهره وران گاه پیش بگذرند — خنده آنجا بر لب هیچ در هر گوشه
گه بر پاپوش بی بوزان شهر گفتن — داد پیش حاکم از رخصای باده فروشی
لوحش آنله بخیر مصحف آن لاالله الا الله — خرش هر رحی بنده الله صدای ناقوس
شوخ چشمان فلک شهپر بطاره اش — از پروح زلان هر یک پروبال آورده
باده بی شد آخر بگذرد کم گشته — لطف خفش باورداش چه پوشاکی ورزی
عفت پیر دیده زنا پاک اله خصی بر صبیل — کفش سنتی یک گوشه کشته بگذرد

ای ز حوزه شبه ریبت مهر گردون دره — ابلان در حکم یک شب تا چه آنشرش
با کف او را بوالیش هفت دریا قطره — پیش چو گاه عدالت هفت گردون چیزی
حال زلفش چه پرسی این بس از بدی تو — دریا شم چنان کز روی خود بیزاری
لوی چو اعیش فرگاه فرکه چرخ — مستوفی که هست خون غلام سوزان محرمی
روز را ساید شبها غره لاشی دیده ام — از شعران هر یک صدای سوزدم خون اشکی
کاستوم حسن اخلاق زاد ایزد کرشت — از خطام دهوی چشم بخشایش ایزد
هر تری دعیب کی مرح سرود صعف کاشته — روز دشب از نشر دکان سیمی بخشند ایزد
خلق بیکره هر کاسه اندر حشم است — کو بجز مرح دعای خلق پاینده ایزد
طبع فرخ محرمیت بهتر از کرد ایزد کنار — کز ادی دگاه مرحبا پاینده ای خسرو
کز راهی کس نشود در بکه گر کبر دراز بود — قطره آبی ده از پس در حشان گوهر
ساقیا بهش دساز دی کین بزم از این آبگاه — تازه از نشاط ای فلک هی از نشاط ای پیر

من سخنپروری تو در میدان نظم او بچشم — هیچ ندانم که چون الوری گسلم او درآ

هم بمدد او نسیم لطف او آید کنار — در چنین بحری پسند کشتی پا بگل مزن

راهی میندیشم از شرع زبان کش گرچه تنگ — در نبی و کام همچون واو لعل او شکر

من که نظم میخورم فیض از لعاب احمدیست — نشئه هم خواهد بسرود افسون هر افسونگری

لیک میاید چنین از حبسه با افسون و زور — نایب تخمی که او در دست موسی داشت

آن زبان دانی بالف چه گوید با کمین و چشم — لاف پیش آرد پیش خدای کمتر از هیچ گمتری

لب فرو بند و زبان در کش و دانی گر بگیر — تا نگردد بیش ازین اطناب بر حاطب گران

تا کند رو کوشش ایام بر پرده درخ — تاج عزت بر سر جاه تو باشد افسری

حاسدت را کاهی بر سر از خود شرف

دشمنت را بعوض از دل حواری منجری

ای فدای تو هم دل هم جان — وی نثار ره تو هم ایمان هم آن

فدای تو چون تو باد دلبر — جان تو نثار تو چون تو جانان

دل را مانی ز دوست بر تخته — جان فشاندن سزای پرستان

راه وصل تو زاهد را سست — درد عشق تو زرد سیدان

بندگانیم جان و دل بر کف — چشم بر جنبش لبت فرمان

گر دل صبح داری اینک دل — ور سر جنگ داری اینک جان

دوستت را ز نور عشق دو دیده پر شوق — بر طرف می نشاند چشم حیران

آخر کار شوق دیدارم — سوی درمانگی نگشته گمان

چشم بر جز تو نیست بینایش — دوست را نور حق نه زیبا دان

هر طرف دیدم آتشی کان شب — دید موسی ز طور سینا عمران

می آنجا بآتش افروزی — با دب گاه پیر میخانه

همه سیمین عذار و گلرخسار — همه شیرین زبان و شکر دهان

عود و چنگ و نی و دف و بربط — شمع و لعل و گل و می و ریحان

سنبل و ماه روی مشکین خط — مطرب زهره گوی خوشخوان

شمع و منقل ده و سبو و سبوی — حد بیش را مدام بسته میان

من شرمنده رهین منت — شدم آنکه بگوشه نهان

پرسید کیست این گفتند — عاشق سوار دشت گردان

گفت هان تا ندهیش از دست — گرچه باخانه باشد این مهمان

سنبل آتش پرست و آتش دست — ریخت در ساغر آتش سوزان

چون نگشتیم ز عشق او دمی دین — نوش هم گو زمان و هم ایمان

تا خدا هم دوای مشکین است — رهنما گو بشو آن سوی شتابان

این سخن می شنید از غیب — همه حق ایزد دانا و توانا

گر کسی هست و هیچ پیش و زاد — دشنه لا الله الا هو

از نوای دوست گشتم مست و خند — در به بیخم زند بند از بند

الحق از زان لب زما صد جان فدا — وز دهان نوشم شکر خند

ای مه پرنیان کم ده از عشقم — که نخواهد شاه این در زند

من ره کوی عاشقی دانم — هیچ کافر ره ام نگیرند

شنیدا آن دهند جمله ای کاش — که ز عشق تو نی دهند پند

ز رگ لعل دلبر ریت — گفتم ای مه مدام تو در بند

ای که داری دیار و یار و ارث — به سر موی من چه پیوند

ره عبودیت نمی دانی — تنگ تنگ ریگ ها چند

نام حق گیر از زبان و چون شاه — که آب داد این روح مدش نهند

لب شیرین گشود و هم گفت — در شکر خنده ریخت لعل قند

گر کسی از سر ارادت آگاهی — بهشت کافری بها نپسند

در سه آبینه‌ش هزار لیلا — رنگ آرزوی ما هزار افسانه

سه نگردد ریشم ارادت را — ریشان خوابها دو بر دارند

ماورس کهکشان گرد ارنگ سر — شد ز شوق سران زار بلند

که یکایت هیچ شب جواز

وحده لا اله الا هو

چشم ز شرم کجرویهایش — زانش عشق دل بکاوش خودش

گفتا نقد دیدم در شش — سیر آن جزم پر باده فروشش

عاکفان ایستاده صف در صف — باده خوارانی نشسته حوش در حوش

پر در صدر در میکشان گوشش — ماه پیمانه و پاره هوشش

سینه پاکیزه در خم صد نی — دل پر از کهکشان و لب خاموشش

همه لاله خجالت ز لیلا — چشم حق بین ذکر ش را نیوشش

سخن این عالی آیات ملک — پاسخ آن ماهرین کرده نوشش

گوش بر چنگ و چشم بر ساغر — از رازی و کون و راز عوشش

ماه لب بیش رقص و کهکشه — ای ثنا هله دراز کاه سروشش

عاشقم در رامشه و صاحبته — در دو فرمز بگذر و مدهای نوشش

پرچمدار ان بنفشه بر کف — کاس زر از پر عقد حلقه گوشش

نوگلان کاسه زرین پر مشک — دختر رز نشسته برج توشش

کهکشان روح جانم آبی ده — دانش مغز فروشان ز هوشش

دیشب میبوخم از بن آتش — آه اگر امشبم بجوی حوشش

گفت حمدان که هنوز سالها گیر — سنه کهکشان ز باده هوشش

حرجه در کشیم و کشتم — فارغ از رنج عقد و حلقه هوشش

چون بهوش آدم یکی دیدم — ماه نقره را به خطوط دلقوشش

اگهان از فتوح مکنوت انجذبتم سرودش کف بگوش

کز یک هست هیچ ست جداد

وحده لا الله الا هو

چشم دل باز کن که جان بینی انچه نادیده ان آن بینی

گر طلسم عشق را دانی همه اخلاق کائنات بینی

بهمه اسم آلا نیز بنواد گردش در آسمان بینی

انچه بینی دولت هلاکو خواه انچه خواه دولت هلاکو بینی

پا بسر رو بسر ای انکه را سر ز ملک جهان گران بینی

هم دران پیرهنه حصیر سلا مای پرخرق خرقه دان بینی

هم دران سر برهنه دستی سلا رهبر لشکر شهان بینی

گاه دعوت سلاح هر یک نو برجگر ان آتش فشان بینی

دل بر دره ز اگه بگشا یه اتش در ان بینی

هر چه دادی ز عشق ذره بذره کافزم گردی پرنیان بینی

جان گدازی اگر بپیش عشق عشق را کیمیای جان بینی

ور مصیبت صلابت در گدازی دولت ملک لامکان بینی

انچه نشنیده گوش الا سوی وانچه نادیده چشم ان بینی

تا بجایی رسیدی که یکی زندهان و جهان ان بینی

تا یکی عشق ورز از دل و جان تا بعین الیقین عیان بینی

کز یک هست هیچ ست جداد

وحده لا الله الا هو

بر پی پرده از در و دیوار در یکی است اول الاسرار

شمع چون پرتو افتاب بتنه روز بیش روشن تو در شب تار

گر رهی ذات بی‌نهایت را — همه عالم شارق الانوار

گر روی شرع انور مختار — بر این راه روشن هموار

چشم بگشا بگلشنی در بین — جلوه آب صاف در کل و خار

زآب هر یک صد هزاران آبگینه — لاله و گل نگر در این گلزار

پا برآه طلب نه دور عشق — بر این راه توشه بردار

نفحه آسان ز عشق کاری چند — که بود نزد عقل بس دشوار

بار گو باجد و الا صحابی — بار جو باعشق و دلا بگذار

صدر هستی ز پا در آرد گویند — باز مپندار و به ره بردار

هان چه پا در رهی که می‌ترسند — پای ادام و پایه افگار

بار پا در نهی که کاری نیست — حریف آهنی ندارد بار

این ره آن راه نازنین باشد — مرد راهی اگر بپا دریاب

ورنه قطع رهی تو چون دگران — بار بر کوی دلبر سر منه زار

با لف ارباب معرفت گه گه — هست خواندن ز دفتر اشعار

زانی در بزم و ساقی در محراب — ورنه بر دشت هم بدرد نماز

صحبت اندیشه هفت پیرانست — گر نپذیرند که نطلبند باز

پا بری گر ز رهبرش نه دانی — که همین است سران آشفتار

که یکی هست و هیچ شد جز او

بسم الله الرحمن الرحیم

سوی خطه خوبان گذرم با نفحه جانان آرام ترا — جانان نثار افشانی خاک بیابان آرام ترا

از گرد رهی چون عنقا عشق بمن بگرو — تا پیام طایر هم آشیان آرام ترا

من خود نشوم جانان هم سیر رهی چندین گذرانم — نالم دل از نالهٔ خود در فغان آرام ترا

سگوه دو سه پرسی کنی زاهد بیچاره من — تا همچو نیارم به سر کوی جوانان آرام ترا

نالهٔ پر تاثیر دلفگار چون این دل من — رهبر وادی مژه خونبار آرام ترا

گر بتوانم بر زبانی از غیر چه چون گنم — تا بگوش دلبر جانان آرام ترا

در بهار لاغر من بیخ امیدم کاشته — باد ز پا بر کند خصم جانان آرام ترا

حاشر از خطه عشق بتان نالهٔ چرا — نیست خواهم دم ز ایران گشتان آرام ترا

گر جوان سر بسر فریاد و ناله پیشه ما — چه شد ناله پیشگی غم نا شنیده ما

دل صد کوه مطلب بسوی او رفته و نیامده — نیم جوی از خواهش دل دلدار ما نیامده

هر زمان نالهٔ شکوه آلود بعد ایران دارد تو — لشکر خنده آمد چون بشنود ناله ما

ما نیاز گر زمان لشکر نالهٔ ما شنید — بر پیش افتاده چون بانگ جرس فریاد ما

جدا از ناله و رویت عاشقان از چشم اشک — فرو ریزد گوکب تا فرو ریزد ستاره

چنان الفت بنا نیکی زادین دل جدا

که در سینه سوز عشق زبانه طفلان ما نکشتها

چو نالهٔ نکند در پی لگام ما چو نیاز — کرا سوز کامیاب کرد دعای سحر آشیان

بقیم کوشش ای رند چون نیم در بحر عشق — که از فتنه نکنی سیر چو خیزد تو جوید ما

نام مهربانان را بگوش مهربان کردم — به پیک که رساند مهربان ما مهربان ما

چه پیشه جانی ای سیر و کشش از راه نخوت — شنود نالهٔ بی قدری ما شنیده ما

کمن ناز جان الف از زده جان دگر
کزین افزون نشد جان الف جانانی را

جانا نگاهی که زیبد جانانی را
دزدانه آن آهو آب الا این گوزانی را

دست با کبر دگر در راه عشق مزن
دیوانه باش اگر این راه پایانی را

مرگ جان نگهم نهاد و م با صحرای طلب
تا درین دادی مرا زان آرامه جانانی را

جسم غم فرسوده من چون آورد آب فراش
این نش لاغر کی با بار غم هجرانی را

دراب با ریاب آب زنده کی در جیر تم
خضه سرحش لانا سر چشمه حیوانی را

چون دسی با زانه عمری شد که راه جانی کنه
با رشته الف بگرد محمل جانانی را

توانی دختر غزال دهره فرم زرسیده بها
من زاین دشت تا پایان دنیا چیده بها

تو دلبر عده و فارغ زفر هر شب بخواب خوش
من دشبها دور دیدگان نرود دل چیده بها

بعضی از

نصیحتی بکنا بات بگفتم و شنیدی چنان که پنداری
چنان که پنداری آمد زین نصیحت ها نشنیدنها

پرده بام بخرت ریخت رنج نقش آفرین
خوشت ایام ز آزادی دور کاشی پریدنها

کنون دانی اگر پنده کاری عجیب پنده
کجا رفتی آن آزادی من بوش از شرم دیدنها

لغا علمای او در برابر عزیم گشته بجواب

سود نشد سری من الف کرآن آزادی دیدنها

بیزم دوش آمد بار همراه رقیبان
شش با دو بسر بردم از شش در انصافیان

مرا از او بکشت یا چه دنیا ای بدم
بکشت آنه علاج هجر دانم کو بکشتیان

زهر عاش زهر عش شیشه شر عش تلخ
زهر خان چم با پشنه از عده پیمانیان

هوز دهر نشسته لب اب دم چرا
ازان سر چشمه پیهم میخورم کابی دریانیان

بحال مرگ اشاد دست الف آی پرسانان
طبیش گاه شری آمد بباللین عوشانان

جان دردم از غمش نشاد و حزین مبادا — غمناک چو منجر هیچ دلی چنین مبادا

بر کشتهٔ غمش ز اندوه دل کباب است — شادیش چو منجر هیچ غمگین چنین مبادا

هر سر که از فرازد بر خاک پیش تو نازد — جان سایبان افشانده بر وی زمین مبادا

با مدعی نیازی گاهی بلطف نازی — لطف تو با دگری چون منت همین مبادا

جز کلبهٔ من جایی از خشم فرو نیاید — با خانهٔ من جایی با خانه زین مبادا

گر هست دلگشایی هم در تو کوی دارم — در حق نشان این ظن بر زبان چنین مبادا

مثنوی از همین غزل خیال در دام غمش بالف

امید کز این غم نشاد بازم رهاند بالف — زین بیش بر دلم غم اندوه نشین مبادا

بالف آن محنت آشنا چون داده دل بر غمش — جان هم بر او فشاند دیگر چه غم مرا

دانش بشکر کز غمش بادی بر آرد بالف — شمع سر بر غیر نجنبانند دامان گهف مرا

بعد عمری داد بر من بیخبر دل بر گرفت — گشت تلخ از حسرت شیرینی دلگر فتا مرا

با رقیبان گفتم که پیکانش دل بر آن کنم — جهد اگر دارم و یا بر باد این دل مرا

حفظ را از پاسبانی دعاش گفتی آخر آه عشق — عرقه در یابد از اینگونه حافظ مرا

چاره جو الف برای پیکان عشق دلها

پیکان ارشه تراشان فکرت بکمان عشق مرا

گلک جواهر فکر در کان — جارحی که شکسته دران

دارکوبی دفع بروان میبیم — دانکه نیست مترل ما

مرغان چمن از رنگ مگو نه — چون اهل قفس نیستند ما

نام کنعن بزد ما گشت — دارا که چمن فاخته ما

گاری دارد از همنا بیاید — جز گلشن شمع محفل ما

هر چیز رقی بی چه پرسی — در گشته کار حاصل ما

خنده دهد از مرغ زرنگ — در دام تو صید عاجز ما

الف آخر کتاب عشق

طفلان حدائق اشکهای ما

نوید امان یار و یاران مرا — سپاه فاصله و لشکیان لشکر و جانان مرا

فغان زناله کنم صبح و شام و روز و شب — فغان کز این اثر نالهٔ فغان مرا

فغان که با لب خشک و نگاه پر آبم — ورنه در زیر و زبر دارد این کهکشان مرا

مرا جدا از تو و یارانت هر شب چاپ

کرد سوخت آتش هجر تو جان و دل مرا

بصد کرشمه ترحم عاشقان ز چشمها — روان شود نه فکنده مدام چون کفها

فغان که در همه عمر یک شب خوش نرفت

زهی مشیت این شب رحیل شبها

زهی دهم پیش آرام نیامده جانان را — که دارد هم که امید شب هجران را

آه اگر عشوه گر بهای رنگین نزد — غافلان را ز حسرت بعقوبت مرگ کنعانی را

این نیکشم در رگوی تو مرهم

که فغان من غمزه نیست جز اشک آبی

مهر گر خاور شیر در خاک خواهم گرداند — بگذارم که مباد فردا بیایم پیش

مگو فردا برت آیم که من خود زنده نا فردا — بخواهم بیت خواهم گفت امروز یا پیش

رفتی از فارغ و من ز رحلتش بیخبر ماندم — بعد یاری شرمم که کاشکی صد جان داشتم

شبی دیشب ز هجرت آمدی آن تازه پیمانه — گشیدم محنت صد ساله هجر از روش دارش

شب هجرت ندارم بر فلک بدر دعا را — بغیر از مرگ چیزی نیست هرچه خواهم از خدا دارش

چو فردا بیخبر امروز از من بگذرد خواهش — گر خشم بیخبر دیشب گذشت من بیا آیش

مدارم طاقت هجران خوشتر دگر الفت

چه دارد من نگوید چه جان از دیش جدایش

بعوات یار پیش از اگر دشمن یار رفت — بامن نفتد می رسم امروز یار رفت

شکر خدا که مردن ما کامی داد به — مرگ که مرا می طلبید از خدا رفت

با یار شرح درد جدایی چسان دهم — چون یک بیک نفس نمی شمارد ادا رفت

هم آشنات با تو و هم محرمی دریغ — غمزات با سبک بر تو هم آشنا رفت

در عاشقی مرا ز غم دوری تو بیش — دردی ازین بتر که بجو یار یار رفت

با الف انچه گفته که او لاله و حنا

نیست جز او جلوه بر زر جز او رفت

تب و صد تب دهد بلبل ما را ز آتش — نیش گردد ز تب تیغ تو بر تن خوش

بکشی روی آنکه نیم از وش و صد جان — نیم هیچ چشم و دگرم را ز تو یک جان خوش

دلا بردار از ان لب هر چه خواهی بوسه بر — سخن آغاز کن بهنگام عرض مطلب خوش

چو تن خشت ملک ز اشکم آبش ران است — فنایی هستی است دل ز ان آب ران است

ای غنچه لب بغ محبت گشاده ات — کم جو ز نفس گرد ان آسیان ز راه است

غمزات که خرم فلک از داده نشاط — غمزات چون ازی خرم بر معانی ز راه است

سرو ز را بنده قمت چه چنان ج — نمکین ز جذبه قمت ان نزاکتی ز راه است

جایی نمانده لنگ اگر جان طلب کنی — بهر تن ضعیف قمر این همان ز راه است

با الف بس ز جور رفت و جهان باز

کم کو سخن که کوشم ازین داستان باز

قاصدی کز سر کویش فتاده کیست — ز خاک استانه او سر نهاده کیست

چون ز بسمه آید و تفتیش در رکاب — همراه او دو دیده گریان و پیاده کیست

در کوی او غزا بر که ام است و کیست غاز — در بزم او نشسته گرد ایستاده کیست

غوث ز خجلت ان براد مشیر کراست — دارد کسی که عوث ز ایش گان زاده کیست

امشب که تشنه می بایش دهد کدام — دانند کسی می ستاند از و جام باده کیست

روزی که باز بسته دلم عشق را بجان شد یار بی وفا و در عشرت نگشت باز

اغیار سر نهاده و فراغت نهاد یار
محروم تر ز راز الف زان چه گشت باز

رغمه چشم تو تیغ تیز در کمان گذاشت که اول از دل مجروح من نشان گذاشت

زهی فتاده کمک بود مرغ دل اگاه ز آن کمک بشر این کمان آشیان گذاشت

زشوق دیدن آن کمک ستم گر که شتم رضا ز جنگ دلاور و با غبان گذاشت

رسید کار گدایی که بار بگذارد ز لطف مرد دل و دستی بدان گذاشت

زمانه مرد دل پرور جوان دلی نفحت کدام داغ که این مار بین جوان گذاشت

نگاهبی ز نگاهت نفحه الف را
ز آستان تو نشنید جز بپاسبانی گذاشت

بر گزم امید دیدم ز در صد هجر بارش تا غم عاشق مرا با وصل هجران کار باشد

بر شب ز انتظار تو بیدار عشق را چه بود آنکه با ناله هم نشینی بود بیدار عشق

در حرم بشر بار دارم لبک در پران ز گفتم جانا چه آید بغیر گریم بار عشق

هل به پیغام دفا هر کس دری آرد ز یار من به هم بستگی دری دانم که حرف یار عشق

کاشکی کوشش بر پیش خواهد ز دانع کز هجوم زاغ یک بلبل درین گلزار عشق

سر عشق با ر با بیگانگان الف مگو
کوشش این با آشنایان محرم اسرار عشق

حرف عشق از زبان ما جست آتش از زبان ما جست

زو جواب دام ما هیهات نگفت هر مرغ کز آشیان ما جست

کمک زشتان فزار زشتاد هر تیر که از کمان ما جست

آتش بسیه زد سراری کز آه شرر فشان ما جست

غیر از رگ تشنه سر عشق حرفی که ز زبان ما جست

راستان گر در آسمان ز بلک بیرتو از استخوان ما جست

الف چو شد راه گرا نکاه

راستش هم بدان زبان ما جست

بهم خوشش بر اوج عقل طلبی است گره عاطلی پسندان ز پا پرد ادبی است

جگم جام جم و آب خضر چیزی کوید مراد جام ز خاص و داده چشمی است

ز بخم ار نخ بلخ کویم که رید شکر فشان لبش ار خنده ای ز لبی است

رای زین غم رود کار تر باید مفید بیش دارد است ماده عیسی است

شب ز خجلت روی با ما دوی نکرم بلال دعای تو با بلهای شمشیر است

بلک ار شد چشم فرو نکرد تو شد یک هلاک دیکر زنده این به پر اجل است

بر دل از بهر کس نظم ز دکر الف رد

لاحت عجم د صاحب عربی است

ای ز لبه ز خون نز کابت این مر بقیح بچه مدات

خونم چو می از کشی حلال می بیم از کوزی حرام است

مر عان حرم در اشتیاق نها در از زنی بکنج دارد است

ملای پنبه خوش خوان افتاده بشبون خراست

ده کشش ز چشم افشاد ابد انکه خوبه بطرف مرابت

نالم که بر ابر تو نم انکس که ز من شنیده است

هر کس بعلامتی نثار رد

الف بعلامتی علامت

کفتم کرم از تو نشانی بعنایت کفتم روم از کوی تو کر بکشایند

کفتم چو خوش از کار جهان کشم غم عشق کفتم چه بود حاصل آن کار که ما کرد

هر جا که بکام تو سخن کوید چون سایه بپیش فکند رحمت است

در خلد اگر پهلو تهی پیش منه — دل میکشم اندر پی آن جلوه گاهش

عمرم همه در هجر تو گفتم بسر آید — در گفتم از درد حضر تو شریف آید

دامن بر گفتم مکش و بسوی امروز — دست من و دامان تو فردای قیامت

امروز بپیش تو خار است پس از روز — بر خاک شهیدان تو خار است علاجش

ناصح گر رخش دیده بگفتن بازش

الف چه روی گفتم باز نیایش

چگونه گردم از جفا پیشه — دلم جدا از تو هیچ نیست حوصله

تو گفته هم فن دار عصه کنی — خوابه بخشم بدم رسیم دلت چه پیش

زلف و خال و رخ نگارین را — گر الف هم دهد صبر و قرار محال است

رفتم و گفتم و نگفتم غیب — عشق جوشش بار گر خدا نیاورد زبان است

رفتم و پس اگر چه پیش دانم — کز این کار تو این کار گر دیش

الف

اگر بقامت سروان نکشد دل بالف

ز جرم او که تقاضای طبع سرو دلکش

لبک گر بیان بیش گرد او آمد پاره پیش — رحم کنا در هم سر چشم آن آمد پاره پیش

کو دل گر آن دل پر هم سنگی نیش خاک — کو گر بیان گر بیان خاک گر بیان پاره پیش

ای دلت در سینه گفته بهر جور این — در دش مزن این جا بیش سنگ خاره پیش

گاه گاهم بر نخ او حضرت نظاره پیش — لبک این چون گشته دل را طاقت نظاره پیش

جان اگر جوانی مده تا می توانی بیش زدن — دل چو رفت از دست عمر از جان شیرین چاره پیش

گاه ساب از روی آن ماهند ایمان نداشتن

بی الف آن صدر او جز الف اندازه نیست

مطلب و مقصود ما از خوبان او ایمان است — او همه سرمست و ما از جان او ایمان است

نقد ایمان در نظر بازی است کاین بازی مگر — یکجوه سر دفتر کاین بازی است کاین بازی است

نه بد کردن خداوار ای پسندیده پیشه‌ین — شدی در پیشه‌ها استاد کاهی را بسان کاج

عجب مجو از هم کاشی در هیچ باغ اشد — که گردد شاخ کلک زاد کاهی را بسان کاج

لو دی بر قفر و الف بر بال لو حول لا قوة الا

بکلک راهی راحله کاهی را بسان کاج

پی خز و غیر اگر باده خورد نوشش باد — باد خز اگر نخه غیر دارد نوشش باد

بر پای غیر اگر می درد خسرو خون گردد — خون خز اگر همه ریزد بقدح نوشش باد

سرو اگر جلوه کند با شعر ایران بخرمی — سرش از جلوه آن سرو خز نوشش باد

خوشش مکث که خوشتر دیگر ارزم — بب امید که باز آید نگر نوشش باد

مکث باریست که با لاله و گل یار منم — نام این دوره با هم خز نوشش باد

دل که خز کهنه با دوده و دف همدم شد — با حیات همه شعر خز نوشش باد

الف از جور تو دم می زند لبک ترا — سرش از چشم پر آب ادب نوشش باد

شبان تخته چو دوران سپر بسان بشه

میان بیشه ز بان عنبران بسان بشه

دعا ز تخته گزار ای تو خون زار من — روی پس همه دوران بسان آبشه

کسی میان شبان زاری بخشم دیدند — که اهل حوصله زنار بر بسان بشه

هشیار نه نشسته عده پسان بال — اگر خزر در دل کاش آشیان بشه

خنان که مرغیان از خنجر بدل نکنه — همه از شهر تو ره کاروان بسان بشه

رسانه کاری با چنگی کلک چنان — در در میانه سرای با غبان بسان بشه

خیالش بخ با تو داشته دل

چو الف از ادب عاشق بسان بشه

با چو بغبان خوشش در نیا چی چند — با کین با زر کاری بکامی چند

شیر و حوال مرا در دل شب دارند — هر که با هیچ تو با هیچ کند شاخی چند

بوده باد عیان نمی‌کشی دمی بر سرم — چون دل در فرخ خود دل بیگانه چند

بوسه چند زلف لب تو می حلیم — نشنوم تا به لب لاف تو دشنامی چند

گوچه دور باد به عشق منزل زنی — ایقدر لیس که در این لاه زنان گامی چند

الف نوحه گر سوختگان دشت داشت

مستعار کشت همچو من نامی چند

امروز ما را گر کشی چرخ زود انگیزد — فردا به پیش داور کی مشک که خون ما بگیرد

زینگونه غافل مگذری از حال ما اگر — کاهی که بر ما بگذری دانا چه پروا بگذرد

ناصح ز روی ما نیم گر نشنوی کسی — آن به که روی ز ما نیم دور از تو ما بگذرد

دارم چو مهتابی گذرم از شب گیتی مصور — همبر م از شه منه یا گرد خورشیدی بگذرد

در راه عشق ایستم هر کس که بگذارد قدم — باید که چون ما خاک شد تا زین ره بگذرد

الف

گفتم درد تو عشق است جوابم گفتا — درد هم از تو خوش است از تو خوشم می‌آید

گر عذاب است دگر بار بگو تا چه کنم — گفت اغماز تو ای کرده و با ما شوان گفتا

من که گفتم ز خدا جز تو نخواهم هرگز — لیک جز این نه ز تو خواهم ز خدا شوان گفتا

گفتم از تو جدا کی و طنی نمی‌گفتم — گفت بیشه مرا از تو جدا شوان گفتا

سر نه پیچم ز کمندت بکجا می‌گریزم — گفت توان نیست مرا لیک رها شوان گفتا

گر ز روی تو رسوای جهانی شد عاشق

چه توان گفت که بهتر ز صفت شوان گفتا

تا ز جانان نوازشی نبود — غم و اندوه نوشم در دل و جان خواهد بود

آخر از حسرت بالای تو ای سرو روان — با کنم خون دلی ز دیده روان خواهد بود

گفتم امروز که وعده ز رخ گاهی کرد — آفت دین دل پر و جوان خواهد بود

رمضان بود بگفته است خدا داند و بس — تا زمان که چه رمضان خواهد بود

بیکشر از سر حاکم گر پس از گفتار ما هم — بر سر چشم امید ما گمان خواهد بود

الف این کور که دارد هوس معجزگان

بعد از این معتکف دیر و مغان خواهد بود

در پیش سیلان جان قدری چنان ندارد — آری کسی که دل داد سر در پی جان ندارد

در سر زلفش دارد روان پریشان تا نیاید — هر کس روزش نیاید دارد پریشان ندارد

گر چه وفا ندیدم از روی خوب هرگز — دیدم تمام هر کس این دارد آن ندارد

با من نه از ترحم کم کرده راه بیداد — با خلق جهان این پیش در هیچ گمان ندارد

الف طاعتی تو خواه بیکشر

این کافر اگر مذاق دلهای ریان ندارد

که ام عهد گویان عهد با بسته — بعاشقان جانکش که دل نبسته

خدا بگیرد دشمنی که چاره ما — یک لحظه با تو خوش نیست

بحث چنان در میان نیامده بگذشت — کز آنان در دست ما نبسته

کس بچشم حقارت نظر مدار بکسان — که پا بنا رجهانده اگر تهی دست

حریف عربده ی کشتگان نه الشیخ — بگو نشاه منه تا که صوفیان مست

غم تو بان همه غمخوارم را فروش — که آخر از غمشان عزم دوا نشسته

رجز خوان معجزان گشته از درت الف

عنبر بیکشر گرا در ق دلبران نشسته

دل بوی او بجز نسیم نیافته — با نوی او بهم صبا نیافته

بگذار تا بگویم اگر تلخ در حلق — این نکته را که زود شنیده نیافته

زاری که با تو گفتم از آن کسی نجست — غیر از تو هیچ داد تو غیر از تو نیافته

دل بوی تو بهر کس همه رنگ عاریه — غیر از تو هیچ کس که دل ما دیده نیافته

فرخنده عاشقی که دلدار مهربان — کو حرف مهر یک شده دیده نیافته

پیغام خورشید نوازغازان بهشت — کوشی از آشنا بخ آشنا بشنه

نشنه نیز ای در بخ دمدیز که از کان

الف چه پیز عشق نوزده دهها بشنه

نه با من درست کف آن دمان تو کو — که با دشمن بوان کف دلوان تو کو

کف از نز همه دزد راه دیم — زین دول کرشم قصد جان تو کو

که از نشر منه کی ماهی با ن — بران کف انچه آن ماهی بان تو کو

منش از مزدان رخ می بهشم — ستم پیز کا فورز می رخ نهان تو کو

توانی تو کی از خورانچه کردی — مز از نشرم او کشم پیان آن تو کو

و عالم بهو کرد آنکس که در عشق — ولیه در باخت با جانی زمان تو کو

نه از کین خون الف رنجه الا رخ

وفای از بکشش ایمان تو کو

داغ عشق تو نهان در دل دهای خواهد — در دل این آتش جان سوز نهان خواهد ثم

آخر آن اهوی حنر از نقوم خواهد رفت — از نشر دره بحیرت نگران خواهد ماند

من جوان از غم آن ماثره جانی جانم گه — در دلم حسرت آن ماثره جوان خواهد ماند

تو چنین تو من بکشته و جان خواهد داد — سپوفی بی سپوفی سپونش جانی خواهد ثم

الف از خور تو ایک ز جهان خواهد رفت

قصه خور تو با دو بجهان خواهد ماند

قصه کوتاه غم هجران نشونشه — در وصل از بکشم اسم آن نشونشه

با در شب غم تب هجران نکشه تکشه — با در دم از وصل تو درمان نشونشه

با این قصه مراد دل من ده مزد — با این قصه از پشمان نشونشه

با دل کمی صبر دکن ره برد بزد — با لفظ صبور نشر جهان نشونشه

با از کمند غیر غالم جهد بجنب — با را الف رفت پشان نشونشه

دیروز دو نگاه بهم لطف کنه گذشت
ماهی اورفته خوابان نگوشت

گران کلبه کی خندان و گاهی گریان
روان گاهی گل کلبی دیگر نمی چنید

رغبت زان گریزم که غم گرد ما کی
در بیخبر نگاهم ملک دمی گر سمن خندد

ره او غم او در که رجان می گذرد
که رجان در ره آن جان جهانی گذرد

در منعم حرم کعبه بسته کمتر
آنکه گاهی زدر دیر مغانی گذرد

نه ز هجران تو غمگین نه ز وصلت شادم
که بدار نیک جهان گذران می گذرد

دل بیچاره فلان بیخبر است از کاری
سیگه از خو تو نوا در بر مانی گذرد

آه پیران نه همی گذرد از فلک
هر یکی جسته گران آه جوانی گذرد

چون نتالم که مرا گریه گمان می چنید
ره خویش از نی خسته زنانی گذرد

دل عشاق زدو بیش که دلبر نکند
گوهری کس نشنیده بسته که گوهر نکند

بر نیند ارم ازین در سه خویش امروز
صد ره از سنگ جفا بر تو گرم سر نکند

آن دلبر محمد بیشش چو جان جاری در بر نکند
سه پادشاه عشق بیشش دوانی نکند

زین منزل اگنون شده روان تا آن آن محمد بیشش
دیگر که آید دوار محمد منزل کند

شب در دوزی سیاه کی گرد در وصل یار آید
عمر شب دوان که چه باه تو بیش لیلت دیار آید

شب چو زلف یار جانان از همه جا بی دل ماش
دی ز رخسم بر برون زد شه که یار آید

تو ای سرو دوان تا کنارم پی رفتی
شب در دوز و چشم اشک حسرت بر کنار آید

شب هجر از دیار شد عمر ی که بر نمی
که گفتو نیا یار آید بر نیکا دوان دیار آید

دوزها لف بین امید دل خوش کم و کم
که شب بهم کم گاه کاهی دوز آید

گر به جانسوز مرا ناله زینب نکند — ناله چون گریه بیتاب مرا کی سازد

رو بدان کس که شد از کشور جانان بیرون — وانه دارد کسی از یار خبر باز نیاورد

زانکه سیه است ز زخم هجران لعل آسا — چون رود شب هم شب تار نه دیگر

در ره دیده عشق دره سوزش زنهار — ارزد سیاه سیه خاری بر دیده مگر

گر چو ان سنگدل آید بکنارم باشد — خاری بر پای دل زار نه دیگر

در خاطر همه عمر گذشته است

جز عشق تو اندیشه کاری نه دیگر

از پای فتادم بامیدی نه دیگر — لب بسته و دلخسته خموشی نه دیگر

ما با لب خاموش هنرها بتو کردیم — هان تو سخن از کردن ناشی نه دیگر

از سر دهنم بر بکبر از همه سوده و طوطی

سخن ز شکر عشق در شکر نه دیگر

دارد دل تو گنجینه اسخن نه دیگر

در عشق بود عمر ده بشر را الف

در حسن نگاری رود عمر فزون نه دیگر

بلبل از بهر آشیان سبد بیشه دارد قفس — ما بکنایت دلشدم از کنار صاد قفس

عندلیب آخر الصیب دانه گرگ مرد است — زاغ در باغ در غم در کنار شرد قفس

صحبت بیشه بر کنار شرد در باغ — بلبل ما در دام خواهد در کنار شاد قفس

بلبل ما صید دام از هر چون دری گرفتار — جز دری زندان نخواهی دید و فرداد قفس

با الف از نغمه دلکش سر داد هوش چو

گر تو خواهی شاد دام افتاده ها در قفس

در سه مرگ دیده ام بسی را فراوش — گر نشد آزاد بیش در بیطار را فراوش

گر نشد عمر گرانمایه بدو طاق زرنگ — لیک چیز شد آخر صیاد را فراوش

گر نیز عمری را فگار سوی او پرواز — دیده از دیدن چشم بسکبار را فراوش

خسته جان چو بگذرد از پا بهاری آید خوان عمر ما نوازد به بهاری خویش

بخاک افتد سکندر گر نوش گفت نیش آرد

ازین جا گشت ما گاه صد هزار افسوس

بیش فرخنده روزی هزاران روزگار آرزوش کسی دارد که دارد در کنار خویش یاری خویش

دل از فردوس ناید برد اگر صد بار بینی باغ خلد آرزوش

خوشم با ابر بهار امید و صد خرم چو او آید بهاری خویش

بجز وارفتگی عشق بتان حاصل نمی بینم بیا تا کار خود باشیم و فارغ از جهان باشیم

بسی بگذشت و بگذارم چنین بسیار روزگار

خوش آن روزی که بگذارد ز بهر خویش کار خویش

وزان بگذشت بیمار دردمندان گشت آرزوش

وزان گذشت ما بر دل چون گذرد غم چون گذرد

ز درد جفا جوان گذرد غم نامهربان گذرد

گفتم چه شد اگر دل ما را نمی خری گفتم که با جوان جگر آزرده چون کنی

گفتا که آن بت ستمگر چندین چه داند کار دل خون دلم با و اگر ابلهی نگر خون خوش

ناصح که میبرد ملاف عشق از خویش هیهات نیست با دل عاشق نه خون کردنش

راحت نه دوزخ است و نه رضوان و حور و غلمان آخر نه گفتمت که فسانه است افسون کردنش

از آهنگ گلگون رخ دلدار آهسته مهر و وفا فتاد ز طبع موزون کردنش

با لعل او هر آنکس حال دل چنین چرا دگرگون نشنیم

در حال دل گفتم با و چون خویش محزون کردنش

پس از چندی که بگذشت از ما و از دلدار ما دورم که داغ ما تازه بگذارد بر جان مهجورم

پس از عمری که می گفتا که ما هم یک نفس با کس نمیدانم چرا امروز با صد کس نمی سازد

چرا از هم آشیان آشفته مرغ خوش نوا باشد بجز کنج قفس جوشن بر و دار و کلاه و تنش

رسید از پی همی چرم ز هر کس پاره خفتانی که میدانم دو نیمه کرد اندر خلوتی رویم با تنش

دلش سحر شد و پیدا نشد زمان سپهر ... بجهد سنگره گر چون دلش ری بود پیمانش

من نگفتم که چو عزم تهمتن مپذیرد ... تو هم نوعی چنانکن که تهمتن دانش بهانش

ش ا لفت نزد زر زرد و دری دید و دارا

د انشین که بهشت جاودان است جایش

سه دختر گلبدن دارد پدر پیش ... یکی چون دیده صاحب نعمتان خلوت گزیده خویش

آه از انشوخ که سر کشته تصور دارد ... وحشیانه نگه آهوی چشمش رخش

غم عشق نگهبانی چون گنج بر دل ... که زرد و خشم و گریه چشم مالد جان و نور از دل

دل مجروح بسیار شکیبا ... بر و زان خسته جان افتادی و خیزان از درگاه

میان ندیمی چو قرص آسمانی بجمله هوای دارد ... تو در دل ذره را پروین چنگ فلک در دل

ببال و پر زند مگر جان دادن دریغ ... که میدهد ترک عشق

در اول عشق

بناحق گریه زارم کشانی چشم گریانی ... که خواب از دیده بشکستم آهی بر آید از دل فانی

رسیدم منزل سلمی نهر ماده است و الف شاط

حکما بیهات ها یا ها ورود بر رمان منزل

گر دلت با قاصد پیغام مکتوب جانان دارد ... با در عرق پاشک خونی گر دلت پیغام دارد

در مصر یوسف زیبا را عشق بگشت بر کنعان ... بگریه دیگر گیرد تا بر گیرد تا بر کنعان دارد

بگریم چشمه خونی شود شوخ بخندم

بگیرد فرش خونی دیگر خجلت بخندم

منم اگر چه بپرهیزم ز دامان تو دامن ... که گر شد دامن عشق ای جهان همه رنگها بجویم

منم ای پرده دو چشم تر و فراق آن نگارم ... بیاد چهره بی اگر خبری از دوست بینم

چه برآرم از شب فغان که سر کنم ز خستگان ... بروز گار بیت خوبان بشفقت بنشینم

بیاد خنجرم ای جان رود از دل رود از تن ... که نوزد آن سه مهمان سیخ کباب بهانم

رشته بسکه پیش این غنچه مهر و حرف چون زر کرده‌ام
صد چو لعل زر ابر بهاری دهد پایان زیاد و جا نم

شد ه‌ام چو الف بی‌سر و پا لاری بحر و بیابان
رشته بلا بنود در پا گر از این جا برا نم

شد لبش دکو بگو در طلبت شاقم
خانه کاوه در بدر جستجت دیبا قم

آه کز ناز دلم آزرد بیاد عاشق
جا به بعوی که قمر در همه عمر ا قم

بر جا مم ز شکوه جانگذ شد ا ندیشه
میتوا ند جو لش نیست خوشگا قم

در الف آتش غم صد ره اگر چه پیچ
آینه سان هیچ سو روز تو برتا قم

بگره از دل نشد مرا کام هد چنین زود
با لف اگر چه چو غ ها در ره دارد شاقم

بهر ی اگر چه پا دفا ا هم
حرز از تو نگو بجو جفا ا هم

بیگانه دا شنا نه ا نی
بیگانه نگشی آشنا ا هم

پیش که رم بکتاب از تو
کز خلش سر نتوی از خجلت ا هم

پس بحجره گراه ام مدارد
آه سحری اثر دعا ا هم

از وصل چو هجر سوزدم جان
از زر دیگانم از زود ا هم

ای گل که زهر گا روشت
در حسن رخ تو در صفا ا هم

شد فصل بهار و بلبل و گل
در باغ نعره شد ها هم

با هم سم آشنا اگر نباشیم
چون بلبل و گل بباغ با هم

جز با لف همپنه دوران نکری
شاه آله دشد کنه گدا ا هم

پرسی بکجا رفتی از کاشانه خویش
چو بلبل بیخبر بیگانه در صحن رفتم

نیستم دل بهر دیگران آشنا رکوی تو
پس بهر جا بنهم پای سر در پای رفتم

منم آن بلبل مهجور کز بیداد گلچینان
بدل صد ناله و در باغ بی گل زار گاشتا رفتم

بنده‌ی جویای فرق کم و آخ — مه‌پری پاسبه‌ار کز تو نمای رضا جا بدهم

غنچه‌ام زان کاک بی‌پر خورد و آه — زاغ ار خور گلبن احسان باغبان ارقم

سخن گوته به نامی ز خور همان الف

زیوار ان ز خطر دل کندم دار خصمان ارقم

ای گمشده دل کاب جو پم — دردام که مستبات جو پم

ای مرغ زآشیان بریده — دردا که ملابت جو پم

ای گشته غزه گان بن — از چشم که جو نهابت جو پم

ای بیمار رجان گرشته — از بهر که رسم دوات جو پم

گاهی مدوات چاره جو ام — گاهی مه عاشقات جو پم

کس چاره درد تو ندانند — درمان مگر از خدات جو پم

الف پا مات خانه ارقم — ای هر جا م کاب جو پم

گو هرف ن لب گز گرنوش جان فشانم — جان نیشتر آلا جو لب گو هرف ن فشانم

گر پیشوام مدامن بقعه جو گون ارزند — دامان پ پنبا رزی بر این دان فشانم

خانه گمزدوم جا گی نیم اوزد پیه — اشک ار گرفشانم ما په مهان فشانم

آه آبو که روزی خارغ رمخ شدام — گو غرمی پر آب در آشیان فشانم

سر در دان فتم گو الف در بر من

چون ما پیشه پیشش بقعه زان فشانم

جانا زما نتوانی از جو پیشش بی بنم — آخر رحمی کن رجان ما نتوانم

غمخوار راست نازد عشاق را عیبت — محرومم مگر که از تو تابین نسزد نه انم

مرغ اسیرم آما از این اسیری — پا بستگی که رفقات از خط و آشیانم

تخم ریا فشاندم دیدم که کو خارغ — پا فشکر تو نبا رد اندیشه جو انم

زنهار عهد مردن فرنخه جون نکوش — پیش سگان بو کیش رپرده اسخوانم

دل من زغم تو اری چو سخن بیار گویم
که زدرد دم که حال دل سوزدار گویم

شنود اگر غم من بر غبن نشاط نقدک
گله ام امید داری غم خود بیار گویم

که ره دیر دلبری راه عجم همی نپرسم
معتقدم دیر چو حرم ترا بجویم

بچشم زگهی که رد پت نقش کنم
در پیشم نقش گر ز تو نگاه در کنم

بر شبم نالهٔ زار نیست که گوش آن
زاری زدوری یار نیست که گوش آن

ز همه دوستی نوای کوک بانیده مرا
دور دوستی شب تار نیست که گوش هوان

نوگل دسترس گلستان رخت
در گلستان نو هزار نیست که گوش هوان

چشم وحشی کمند یار من آهوست
آهو شیر شکار نیست که گوش هوان

چون حریص اله اگر دل زغمت بیاید
روی زدغش نو هزار نیست که گوش هوان

+ الف نوحه زنالهٔ صعف در دل راز
راغب زد نالهٔ عدد زنیست که گوش هوان

گواهی دهد چهره زرد من
که دردی بجز بیدوا دارد من

شده م خاک اگر دل نخواهد نشیند
نشیند مدا بان او گرد من

بلطف زرحمت بصد چون نیاز
بگیرد بکف نازپرورد من

گر گر بلب نغز نوی من بگیرد
رحمت کند بر خ زرد من

گر بلب بغش این نشیند
حسد بر بورد ش از دم سرد من

رحم کم اگر پند آن سرد مهران
بر جان مرا زم زدشمن دوستان

شاد ان همه در حسرت آسوده گانند
در جنب علمای تو زد جنب علمای

زاهد چه عجب گر زند م طعنه مزن
ای آگهی زاحوال دل سوخته جانان

یک لحظه چو ان دامن پندی بزند م
گر شرح دهان زشت فتان زدوی دل ریش بیان

چه صبر زهره دارد می گمان تا او چه دارد — دعا با سوز جانی همچو نی با او چه دارد
تو با کاغذ ندارد با قلم دانش دوتا نیست — سموم غمزه تو خشک سحاب لطف دارد

بگیر دل را ز هر سو جوید اگر نیابد چون من

نسیم دوزد اگر بوی زلف او یابد

آن آهوی زبردست که چون صید تیر اندازش — نازک اوی نشانی نمی باید از جان نیازش
سر دوان چون گوی سان پوی تو نشیند بازش — چون نکند آن سهوار همچو چوگان تازش
داد مطلوبانی بده با چندانی سداد کرد — رخشش سد پولادین ستم بر داد جوانی تازش
با غبانی رود چشم کاشکی را کنون باید — در چمن راه آبکند بلبل زنگ غم برد از غازش
سازگاری چون ندارد با یار با الف باید — دانش غم نوشش با سوز هجران سازش

منم آن زند قدح نوشش که از کهنه نو

باشد هم خرقه آن هم کجا بافت کرو

زاهد الا آن راز که چون پرگنب بیش

کو نمی نه در او زند چپک نشو

راز گوی من مبین نه شهر دان رازش — کز خدا دانست یارم راز نهفته پرتو
چکنه گو کهن دانسته هجرت عشق — کز نه برق زند بشه راز نگفته خرتو
هر طرف غول زاخوان بر سر چیزش — در ره عشق بهر زمزمه آرزاه مرد
منزل ایمانت دان زاه پرگاه — در ره عشق همین است عوض از کنز دو

بستیها به عشق دکشکشهایت

بسته شد الف از کار لو بهمکشهایت

گر دو کس گو کاسه لاف دوستداری همچو تو — مشک کو دارد کسی رانه شکاری همچو تو
خوبان فروزن از رمه دلبران بهر دلی — کو دل سپاری کس دهد داری سپاری همچو تو
چون نیرزی تو بنفش با سپرکاری همچو من — بس بگه خواهد شدن با سپرکاری همچو تو

چون من ز گلشن تو پر نگشود دل کشم خار جفا ز دامن گل همچو تو
رفتم و هم در دلم خوشست که آید باز دامن گویم غم دل بیک بیک با هر که بینم همچو تو
آرد بگیتی ای دریغ آخر زمانه نایکی باشد کجا مانند او هم چون تو

ناله رفعت نمی سزد هر لحظه کز ناله بکاهد
جز او که در درد جان ربایی گذاری همچو تو

خوشش آنگه نشستیم مینا بکف لاله او تر بکف بیشه در دست نیاله
بر طرف چمن سایه خوبان عشرت در ساغر گلها کرده مهیا ز لاله
بر سبزه دوشین لولو تر ریخته باران بر لاله و گل لاله که بخشد راله
از شوق فروغ رخ او تابش گل سرد مشعل بکف افغان بگرد خانه
ای دیده گل چهره که مست صنعت ناله ز گل در رشته ز نسته گلاله
اینک چمن گل ز کف بهر تو دارد گلها ساغر در کف قدح و لاله پیاله

گفتم چه بود کار تو با لعل تو رفعت

هر روزه دعا گوی تو ام من همه ساله

عمدا بت دلبند چو شکر ز بر یار مکسوپه کنی زان لب خاموش سوالیه

مو در حسن ز دوست چین نشده
اف آدل ما پی دین نشده

مو در سر زلف تو شکن نشده عمر شبها در سنگ این نشده
پیش ازین دست بدوش افکنده دشمن من کنون ز کین نشده
من چنانم که پیش ازین بودم تو مدانم چرا چنین شده
نشینی دمی چرا با من گرمه با غیر هم نشین شده
دل ز نشکم طپه چو بیند باز بهر صیدی که در کمین شده
غزل گفته رفعت که با لعل

که سزاوار آفرین شده

رفتی و دادم ای پسر پیوند دل بگسسته — جسم و جسم از عزی جانا و جان خسته

مسکین دل گمان ای پسر آه از آتشی — سر زد ز آه آتشی از خرمن دل بسته

مسقام کج غم گر بگیرد نی نشانده — خود بگذارد عزی خسته روان نشسته

زانا و کمند عنبرین تا زدم از کوی تو — سلسله سان پای و بسته دیده بخت ما بسته

غنچه لطیف خندد و بسته دل چو آن دهن — لب بگشوده غنچه خنده کمر ده بسته

خون جگر خورد لعلش هر گه چو ما بعشق به

کوکب بخت عندلیب طالع ما نجشته

بود همه روی آن ربا چون چهار ده ماه — ولی ماهی که دارد کز چو نشین ز رشک زاله

خدا را همی از خود و جفا بت چند بدانش — زنم فریاد دریابم چو گشتم آه آه گنم نالد

چه شد گر بچه روزی نظری برای خدا کن

که اگر کنی همه روزی بما نظاره دوزی

تو نشی و گشته جان من از او هوی و صبا جهانی را — روزه کرم چه زیان زد اگر نظر کنی گدا گنی

زانو گر بعقده در کنم بجان عجب دل گرنم — همه از تو خوش بجای صنعتی چه دلگنی چه جفا گنی

همه جا کشی هی ناله کز تو زاغ هر عیان دارد — سگکی بما پله ما که خون دل بگشته ما گنی

تو کمان ز کشیده و دو ابرو کمین که زنی بر تیر م و غمزه — همه غم بجا ز همین که خدا نگه خطا گنی

تو که الف از دو نشین زمان روی زمان سیگران

قدمی رنجه کوی آن نظر از حد پری دگنی

سنگ پر مهان گر بر بام بسا عوی — عجب دارد گر سر ما نشته بر سری

سنم لب عوی نشته ز بر عرض ما گر — سنگ بر بر من مهوا نشین سا عوی

عذاری رح بعلوی می خوشا زدن — گر رح رو دوا از نی پر رح رو دی

دا نشته تهده آن لو لب عضد ا گنگ — گر دعف آب خضر گه در را ری

تنا جوت را نه رمان — بچشم اهل بصیرت صفای خوبی

نماند در شب تاریک غم نشان که دگر — طلوع کرد در خشم آفتاب انوری

چه دید یا لف بیکشر ندانم از بادیه

که بر چه داشت بعالم گذشت زیبری

چو یاد ماندم استخوان از رخ چو کاه — فغان ز جنبه ایا جان از رخ چو کاه

هش به بعد بیپ را که نالد — شب دوزد در آشیان از رخ چو کاه

دهد یاد ذکر یک میز نعاشر — بهار وزد وصال دوخان از رخ چو کاه

بهر شوخ این باغ مرغ نیز اید — ز لطف دگر داستانی از رخ چو کاه

چو پای من نشانم رنجوران که نالد — زنیز از فراق هلال آن از رخ چو کاه

چو شمع کاین آتش افشرده پرس — که آید بخنده درمیان از رخ چو کاه

کشد انچه خاشاک از برق سوزان

کشیدست یا لف هلال از رخ چو کاه

روز و شب حال خسته میجویم از روز و حد چو کاه

تا کی ز دست این زندگانی مرگ کی چو کاه

چون سپاه ای ز سر شب هجران شب غصه — کاشکی از مرگ سپاهی رسدم از روز حد چو کاه

چاره درد جدا چو نتوانم مرگ نباشد — ار ز رگ ز رگ و پیوسته بخشده کشا چو کاه

کاه

هر شبم وعده دهی وانی ز بهر راحت — تا بخر چشم بره بانم و دانم که بیا چو کاه

که که روزی بکلبه کشه ان شاه درآیم — من که در کرچه او رده ندهندم که چو کاه

رابطه او تو نهانی تا کی ز نیم جویان — که داند همه کس تا تو انم و تو ز نا چو کاه

بسته کاکل در لف از بهر یا لف دوخته

تا زبان خفته هندی سر زبان دام رها چو کاه

کاه چو در شب هجران که مار زبان می زنیز — چو شمع از چشم گریان یک شب زبان می زنیز

کاه ای که خندم از وصل و شبی بر بدی — که زبانه شب گریان یک زبان می زنیز

کجا یابد ای مه خبر از کف اختیار تو شیده — که از جام عشق خرابه خوارم ای مه مپرس

بشب چند از خدا خواهم که بشب با تحرکان — نشینی با من از شب تا سحر گاهان مپرس

شبی چون

در چشم خونفشان ز دوری آن دلستان — که لعلش کرده هر دم خونفشان بیش
چنان خورشید رویت دارد ای ماه — که از روی تو ماه آرد گریبان چاک
چو هم با دوریت بگذاشتی ای جان — ز خشم باد گر نعشت آن ابرد خاک بیش
عمر شد گشتم نهانی در سینه دلتنگ — که این سر در جهان فاش از نیفتادم بیش
در این بستان سرای پر صنوبر — روان از حسرتت بالای آن سرو دلاویز بیش

بیاشوب این زمان ای نیلگون چون — شکر بار از زبان الفت‌ریز بیش

صنوبر گر دهم دستم نظر از نارسیدن — که دارد چون نمی‌بینند هر کو بیشتر پیش
بحسرت این گلستان با صد افغان (زجیحون آمد) — دل داغ جراحش لاله‌رویان سر دلریش
بنا گاهی چو روزی دیگر از کوی تو جانا شد — بچشم لطف بین بر نازنین دوخته ریش
بگاه دل چو با غنچه بوی پیش سازد آن — زمانی چو از خون جگر پیمانه پیش

بگان

بگان از سنگ‌شان شد بند عقد لاله و گل — چنان یاران رفته همچو ما هم دور ماندند از صحرا

بیاسر سرو گلبن را بباغ الفت آماده

بیاور قانت رعنا بدرخت ارغوان پیچا

منش از عشق دوست شدم از اغیار کنیز — کار دل بهتر که دل بسته کار کسی
دین و دنیا و دل و جان همه دادم چو کنیز — وای بر جان کسی کاو نشود خوار کسی
ماه نبود است ز دوران چو همه راست چپ — چشم همه راست کسی دید همه چپ کسی
آخر کار دو نشد بهتر از این باشد — سود آنست که کان داشت چو بیدار کسی

بالفت این بنده زمن بنشنود با شوالی

بلبشر بدرازگشتانی دلبر زمانی

زهی از رخ تو پیدا همه آیات خدایی — ز جمالت بشکافد همه در گره‌ها پیچا
بشر دوی آیات تو همواره در آشنایی — خرم لهوی از دراز گردانش جدا پیچا

بخو برخیز ای شه راه این کاهی بین — که گر چه پر کاهی بهم ره کوه کاهی

همه جا به پیوفا پایمال شده خورد و پان — تو تنها بان خود بر دهان نشسته به پیوفا

تو در درون پرده چشمی می تو نشسته دائم — بچه چیزی می دل تو گذرد خبر نیابد

شده از آتش غمش جان اش دگون گرچه نیم — دل آشنا ندارد خبری ز آشنایی

گر هی اگر چه پر از نکته و دمام جمع چین — که زلف یار دارد هوس گره گشایی

همه از روی الف تو یا از دو عالم دلبر

همه کام او برآید اگر از در درآید

ای که از جام رقیبان می ساغر می کنی — خون دل در ساغر عشق ما نگر می کنی

می توانی غیر را هر لحظه از لطف و عطا — دسته دم خون در دل از جور پیاپی می کنی

راه اگر کم شده به خوم ناقه از سر گرفت — بیک ای راهبر ناقه ره پیما می کنی

ناله دلخستگان می نشنوی خدایا تا کی — گوش بر آواز چنگ و نالی چرا می کنی

ساقیا صبح است در طرف ایاغ و الف در خمار

گر نه در ساغر کنون می میکنی کاری مکن

دل رازم بود در صحبه گاه عشق بگریز — که روی بر زبان آید بگفتا نیز نیز

سه پرده عهده حافظ گر اشفاق افتد — بحث گویش زدانش این نیابم خواهم گفت

که با گفتم بعشق گو با آنچه میخواهی — بصبح اگر نه بگویم بشب خواهم گفت

خدا گواست گر از آنچه گفته ام گفتم — ز خوف تیغ ز آزار تحکام خواهم گفت

ز هجر سرخ تر از هجر گام خواهم گریخت — ز هجر جرعه خون بجام خواهم گفت

همی نه هجر تو یا پروری چو خواهم گفت — که قصد جان تو بی پنک و نام خواهم گفت

اگر بروی روزی آنچه گفته ام گردی — ز هجر شرح زبان در نیام خواهم گفت

ز راه بیدل شب در دلت نشیم خواهم — بگفت که بیگه چه نام خواهم گفت

همی نه بگذرد از جمله بهمه بعضش — ز مدح عزت او مدام خواهم گفت

کتابخانه
مجلس شورای ملی

رفت خود با کاه بس زیبا نمی‌آید هم
در بن خوکار بدانم کدام خوبم خود

الهی این شیشه پر پنبه باد
بعد دراش افکار در جان خشت باد

بخضم به اندیشش در زیر آن
ره چاره از نیشش چه بسته باد

با حریفی که با سبب دارد
سازد از من بگوز بهانه

گر چه از خشک در جب بیش
گیرد خوار بگون خویش می‌ساز

ان دهان راه خویش گیرد باد
بردم مار حقه با پگذار

عاز مدرون بترگان خارپشکش بدست
سگنگ خانیدان بدان کوه بر دمان بگنگ

لعب با دنبال خوب لوبه بردمان از
تخه با چنگال بشان خوش دلگام بگنگ

از سر پستان شیر شتره دوشیده باگشت
در بن دندان مار گزیده نوشیدن سر بگنگ

زه غزا را در زه کردن کشیدن خرخیر
پره زاغ در لعبت شب را گرفتن بگنگ

از شراب دنگ را در جمعه دریا جستن
شیخ را با بانگ تیز ساختن دنگ بگنگ

نشنه کام دیا پر پنبه در شوره شکلاخ
ره بریدن پی عصا در سنگهای بگنگ

طعمه برگردن بخشم در کام شیر گرسنه
صید برگرفتن بعد از پنجه غضبان بگنگ

نقشها بستن بگرد از کلک موی آب شده
نقشها کردن بدیه از خار بر در خاره بگنگ

روزگار رفته را بر گردن افکندن کسی
عمر باقی مانده را بر پا نهادن بگنگ

با رد از فحول کوری الف اوزان بضع
غیر را با بار از تیز بگ افکندن بجانگ

صد ره اسان از بهر برزن گر در بالم
با ده نوشتم منزح در زد جابه پوشم بگنگ

چرخ کهن بیزه از نو گر آرد گر بیار
دور با داد در از دادان بگم گردنگ

کیف فیاض جان والاشان

حجر او جنبه و سنگوام

آن لعبت بحر و بحر پیمایان — این سنگ و دلسنگ خون آشام

باد آن راز لطف حق دایم — باد این راز زمین بخت مدام

خون بدجزه نامراد حضاب

سینه خصم کج نهاد بنام

محویش ای فرو بارگرفته زا — بشوئی بخش کلک بجز ریسه رزم

ترک کنی رزم رو ن — بنام تو این سنگ ریز رزم

نه در کنین رزم تو شع اخم — نه در پشتی رو جنجه رزم

بسطع ارزمایا بجا کعمت — پی اسخان شع رجنه رزم

عزیز بد ارالآنم بهانی — مرس رابشت ارکلیر سعلم

چنین

چنین دانش کاین را آن ندانم — الم یعلم بان الله یعلم

امیر دادگستر خان عادل — دلیر عدل پرور شرح خان

خدیو کامران زرباری بخت — بخت اسمانش سرزفران

رای قطع کنت بنیر خصم — بترزین بیشتر داده جران

بترزین نه کلید فتح دلصرت — بترزین نشان نرکت دران

بترزین نه زرک ارای شرزیار — که انگیزد در خون خصم طوفان

بترزین نه عقابی صید پیشه — که فوت اید متواهد عدوان

کهر کوکبه دشمن رکف نماید — چو بهمی دیده دصیف دشتبان

راهش رپشان باد دایم

سرد دشمن جو کوی زمهریر جوکان

صبح دشمن دماه رخسار — با جو زلف دحرز دخال انگاه

روزی دو در هوای تو در پا دختری باد و تیزه ابر دو ۰ ۰

دو رأی جز تو چاره ندارم هیچ از رنگ بارشان همراه ۰

دو گه یکشب دو لولو تر گر تو زینسان ری ای آگاه

عهد وضع نهم نخواهد ماند یا پسک دشه دانه رسیاه

زنگ با دو زنگ دو همند

هفت با شه زاغ ای آگاه

بسپر روان چار اوگب با آن چار تیره شب دیگر اردشیر ماه

چون سرعت دگر جمع آیند هفت هفت ارشاری آگاه

همتمش را بردن کنی میدان که نماند دران میانه سیاه

لوای نسیم صبح که یک دشه گاه

عالم اصباح را لوای بخشی چه

سراغ منزل آن یار مهربان چوگیری چو صبح خرم و خندان شتاب کن چه

گرت هواست که در رزم نوزدگ شه طفیل روی صبح پرده پوش چه

بسپر ارسلان کمچر نشین دهر بخیز بخت شعلک ارغوانی روی چه

اگر سیاه عرنیان این دیار را به حدیث زاغ شب نشین مذکور چه

بگو که الف محمد الصف غزدا گه شبان تیره نشیند دراز دی چه

بجان رسیده ز رنج حمار دوری و جوانه

صد سوچی ز دی الفنس مشکوی چه

فخر زمان میرزا صادق بگو سرشت معدن خود سرشت جود و سخا

الکه آرد روز شب ارکف فیض او جود بهره یک صف فیض بهره سپوا

سفره فیض حق بود شب و روز پهن عاطفت الطف حق شکار دل اوا

از اوراق او پیدا کوکب رخشنده کرده مسود از کلک فروغ و ضیا

از صدف سر بر نیاورده مه تابان هنوز — هم ز ضعفا پای نظیری بر سر اشراف ما

از همش سر کشیده سرو سهی هنوز — تازه و تر چون خضر از آب بقا

در چمن از رنگ و بوی گل مشو — کشت او دلجوی ضعفا و جانفزا

آه از آن درد خود کودک فرخنده — سرو قد و گلعذار مورچه و مرغ و ما

سرو زد سر بر کنار خشت و گفت — عندلیب گلرخ سرو اشراف و ضعفا

هر طرف از زمزمه پرشکر فشان او شد — چون نسیم سحر دلجوی صبا

نام نکو خواهد مهری و عاقبت — گرد محرومی، نزد او هیهات

چون نبود آن گل رعنا بکنار و بغل — مهر خشت پخته بود در دل چون چاه ما

الف حسرت بعیث از پی تاریخ داد

گل در قلم گام ناپ ای محرومیها

چون رسید او خاک در بر — شد ز عالم بخت المأوی

گفت الف رهی پاریخشر

از خجالت رفته خیف بدر بر

حیف از همه ان گلبن رعنا — که ز یکجا بود دور افتاده

حیف زان غنچه گل که از خشت — دون گلچین روزگار نهشت

از خور خشت لب بسر لب بعد — بسر خشت خاک بعد، پس خشت

رشته عمر ان گلبن نه گه — گردش خشت چین همه گردش

لعبه ترزع مهر خشت ما پر — تخم خیرات حاد دانا کشت

همه نیکی کرنه دنیا نکو — از آن از خوب نیاید زشت

الغرض چون از خجالت خوب — سوی گلزار خلد رفت درشت

الف خشته گل پاریخشر

از خجالت همه شته لب بهشت

بنا بنیاد دلالی کرد چون شهپر — که لطفش بر آبادان بزرگش
شد از دلها چراغ آقا محمد جهان — حصارش اصفهان رشک بهشت
در آنجا رعیتش کرد مستقر با — شد آباد هم مسجد و هم کنشت
روا داشت پیشه افضال نیک — برا و داشت پیشه اعمال زشت
در آن آشد دلکش باغ باغ — که مشک و عنبر شد بوی خاکش خشت
که ای عشرت آمیز آن روضه را — تو گویی که از آب حیوان سرشت
کنیزان عنبر فشان حور عین — به استواری زین رشته رشت
خوانش فرخ بخش چون نوبهار — دلبش جانی فزا همواره دلکش بهشت
در آن دلکش انجم گردش خجسته — که در دل نماشی آن غم نهشت
چو آن باغ فردوس مانند زا — نهادند بنیاد با لطف و خوشت
بشرق در زیبا مانند آن — که دایم بود دلکش و فرخ بهشت

(دارد)

در باغ دولت که در سپهر خجسته — بگذاشت بنیاد بس فرخ و خوشت
هزار حیف از آن باغ بی عفا که بود — طراز همه باغ گیتی بهشت
از این سرای سراپرده جای آگاهش — مول گشت و در حال شد گلرخ بهشت
دل از نشاط جهانی گذران بر نداشت — که داشت دلکش و دلبش نیز در خوشت
چو پرس باغ جنان شد از هم همچنان — چه پاکش از غم حوری و کرب غربت
غرض چو گلزار این خاکدان فرسوده — سوی پاکش جوشد عیش و عشرت

رفت و از پا تاریخ رفتنش الفت

مکانی فاطمه از آن جنت

مهندس احوشمر کز پیشه آگاه — رفت با قدوه اهل زمین رفت
امام و معتمد اهل دین شد — سر و سر حلقه اهل یقین رفت
ملک برد از جهان حاجی حسن را — رواج و رونق شرع مبین رفت

وزین غمی نرسد دلگیر خاطرش — بعشرتگاه جنت رین رفت

مدارا کند چون نشد عاقبت — بدای خاد خدا خانه بین رفت

بیاکی راد رهم در خاک شد پاک — چنانی آمد مدنیا چنین رفت

عزیز چون زین سرای رود و دام — بسوی اینگاه حور عین رفت

مدار تخشر رفته دگلک نالف

رونیا عیسوی الهدین رفت

دوران خدیو داراش ن — آن آکرم پیشه کریم نهاد

سایه حق کریم خان که زعدل — ریخت دهر در پی دعای داد

شد ایر جهانی که در کنیتی — کرمشر عفدای بسته گشاد

کامیابه که هر مراد که خواست — داد مشر در نطف کو کام داد

کامختی که یافت روزگار — هر گداه آسیختی مراد

خرد

خرد و معدلت نشانی که بود — خوانشر مصدر دور نهاد

زبره خزر بوازه کرمشر — زنگ و خنگ و بنده و آزاد

امر او در جهان ستاره مطیع — حکم او در امل فلک مهتاد

در دل اندیشه مراد ارزد — در قضا سعی راز قدر امداد

حاصل آنچه آنکه چه او — در هنر نادر زمانه نزاد

داد گر دادوری که در خورش — کس نه پند رگار خانی نداد

معدلت گستری که در همشر — حاسبه با ندای خاطه نهاد

چون در تخت عبده ارث یافت — در صفهان که هست رشک بلاد

بر پا بارگاه بخای نوشید — که عدالتش خوانی خیر داد

حاسبه هر دوان سپاه خیرانگیز — در قضای نهاد نیک بنیاد

دلگشا گاه دوانی سر ایوانش — رشک ایوان عالم ایجاد

که بنا بر مزبده ، اند نشر — چشم کردون درین خراب آباد

چون فلک سر بمنبه رواش برداج — چون ارم جانفزا و آبش عماد

همه دفتش هوای فرخ و دین — که مه بعض است ، برداد

حوض کوثر نشان او کرده — سنبل مصلات دعله نعداد

هر که بر وضع آن نظر افکنده — باغ دوشش ز نظر افتاد

هر عزیزی که جانب آنجا — هر گزش ز اروطن نیاد باد

جان گلشن بنام خواجه بدشت — در وصف چون نشان ز گلشن زاد

داده استاد جای با آب گلش — کاوزین بردان استاد

سحر دشت کشیده بر بحارا — سقف با زینه فرش با

چون بمعماری قضا و قدر — بافت الهام این نگونه نهاد

به تاریخ بر در قصر الف — جا دوران دار دشش خدا آباد

از مخبر عالمان آگاهی — که بدنیا نیامد اوسی عقیم شد

رفت ، تا کام از این گلشن دیده — از خطای گلشن خدا جانب راه یافته

شد جوان ز پیر و پیر جوان از غمش — خون دل دیده ام ز دیده خون ناب شد

چرخ دوری زد و شد خبری از خاک نبشد — تا که زد دور دگر باز بری غبر اشد

سوی چرخ این بحر رود و گهری از بر آن — تا که در موج دگر باز بری در باشد

رود خشک آمد و در پیش طیاره ای محبوس — رفت از این قصر ملک سوی ملک باشد

چون از این عکده بهشت جنان کوچ نمود — مرغ رود خشک سری از دو فضه رود خراشد

خانه بر لوح مرا نشر پی تاریخ نوشت

که محمد عما احوشر که رود باشد

سر و فضل و هنر آفتاب عمر و شرف — سحاب بحور کرم مهر سپهر لطف احد

طراز سند اصلاب بود انجمن — مرغ رود رکه رحمت شر اسلاف آشنه

رونده لوسر رحیل دارین سرای سنج — بشوق کامش دروشش خیمه پردازی

روان شد و دل و جان لشکرانه یارا را — رهاشش الم لشکرانی غم سجده

ربیع و محشر دنیا ربیب دشت بخانی — دریش عشرت حاوید دولت ترده

عنانی چرخ ازین بزم رشده دارا گفته — رفیق و فصل شهدم نعیم ابده

لوشت خانه بهاریخ او که ازین بزم

نهاد پا بجنان سبزه را سریف لحد

چو حور اندر بجنان الی آسیده دلخواه — ازین عالم ربوده دلبر و شد

خرد بهر تاریخ دلشش لوشت — بجنات عدن از جوانی خورشد

خان احد یک چون بجنت

از لطف خدای ایش دخان شد

بهر تاریخ گفت یا لف — خان احد یک جانب جنان شد

کرای برش ناری ازدوشتان — کرد روشش دوایش دصاحب نظر

بزریح مجوبه سلب دکر — کرد رشش عفاف دشش بنز

چو با بگذر حوشش دراجت — دوا بسنده نشه تبر دشکر

بهر سابق خود بهر تاریخ گفت

بگو خیر پسنده از یگذر

خان دواه که محمد خان — که راز دلبه ملک دین معمور

انکه چون او نزاد فرزین — مادر دهر در مرور هور

انکه در روز کار بعد لشش — لبه با بار بارش عصفور

در نشر چاکر دهشش سطح — خاکشش بنده خترشش روز

چاکر آستان او قصد — حاجب بارگاه او عصفور

سور با لطف لوفی چون نیب — سلب با قهر او ضعیف چو مور

سخنش برهم دل خسته — آرمش داده‌ی دل ریخته
در جهان چون بچشم عبرت دید — کاه دل بیش بخار راه عبور
زد سه پرده جلال بردن — سوی رخش سرای دارالسرور
همه هرزان فریغ دوردگ شد — افت پا زد بدامن حور
کز جدایش زدود دشمن حق — گشت تاریک چون شب دیجور
از دل چون سعادت ابدش — بود رضوان چنین منظور
شد شهید وفا دیار حیات — چهره‌ی آل او شاد و بعش و حضور
ارشتاد دست یاد رسید از فیض — انچه در حاطرش نگنجد حطور
زد کموشش سرد دشمن عالم چنت — مژده‌ی ان ربنا لغفور
که ز رخش خجاب دارد نیه — در حضور جنان بجنبد حور
ساقی بزم جنت العرش — جرعه داد ش از شراب طهور

ست حق انچنان زاده دلیل — کز بخیر دگر نگفته حضور
حق در حق کز سرخ رو خیزد — با شهید ان حضر صباح نشور
الغوث چون لغت بهشت — ست در باغ جنان مغفور
کلک ا لف کز دو رحمت او — داشت زدول حرا چنین منشور

بهر تاریخ رود شم ۱۸

با شهیدان کربلا مشهور

خان دیگاه فلک مرتبه عبدالرزاق — استان بر درش از درده گیران بنگر
چرخ دانجم همه را در درش از بخشنده — باج حکم پیش بنده فرمان ببنگر
در کهش قبله ارباب حوایج شب روز — استانش کعبه ارباب مسلمان بنگر
شیر با جهوشش آید بنظر گر به ازان — ارک را بخطش چون نگ خوان بنگر
دل و دینش گر ازان بحر دارین کان ماست — بیع جو پیش معدن جان بنگر

هر که از بند اسد بشتر مدارای زدست — در زمان نقد کند بشتر مدارای بنگر

خانه ساخت چو گلزار ارم گرد عقت — عقت رفته ز زنان دالله و حیران بنگر

چرخ نازد اگر از رفعت خود کوبنگ — سر بر ایوان رفعت کهه حیوان بنگر

آب حیوان که خضر در ظلمات جست — کو پیا طاهر و دیده پشر گان بنگر

جد و دامن دوان اهنف زده پی فرزه — همه را بر ورق نقوه ارزان بنگر

در سیاهی جد و لی در آب خضر ماه ال — در خور جاب چو تر و تازه گلستان بنگر

در نظیم سخن ش ریخته رطح شنو — در زمان سحر ش رشک حیات بنگر

بسکه می ابد از این طرفه بنا گاه ال — سر بخشیدن شیرازه صفحات بنگر

بافت چون رشته از اتمام دوا طبار گهان — این همه نکته بآن آبن بکر ان بنگر

بر عقت رز پی تاریخ بدانش گفا

که بگوید ز درم چشمه حیوان بنگر

چون اقا صادق آن دوران اخجسته — رو بتاریخ نهد کلاغ سه سپکر

کلک با لفظ برای تاریخ نوشت

گر ره مهر فرشته مهری انور

چو عهد بنیاد آن خان فلک قدر — که روی دولت چون کلک بر فرق این باغ

خرد همی گفت باغ جان افزاست — بعد گر خوشه از خلد برین باغ

بعجله داد ندا هاتفی بشارت — بگو دلکش مقام دلنشین باغ

بفرمانش بنا کردند باغی — که چون او نیست در روی زمین باغ

نه باغی بل بهشتی جاودانی — چنان زیبا جوانی را چنین باغ

از انشش باغ عشرت نام نوعه — که بنهادند عشرت خود همین باغ

عرض چون سبز و خرم گشت دانش — بگو تاریخ گردون بهترین باغ

بگو تاریخ سالش گفت با لفظ — فرشته سبز باد ایام این باغ

فخر سادات رفیع الدرجات — حضرت میر محمد صادق

آن ربانی معنوی درویش — آن را غلام پیش پیش

زان کارم بکارم برزد — زان فاضل نقص بایه جانش

جامع علم و عمل گوی لقب — دل دانا در پاکیزه صادق

رخش زردی نبی فاقه بیت — بلاقت آهی شب زنده

روی عالم تاپه آورده — بجنابت آهی دانش

لوح بشاق طبل از پی — مشیرت رانکه بعد راه دانش

چون روز نیاشه در خلد برین — شد باجداد گرامی لاحق

جان کجف شد رجانی از آرزو — جان بردخته جانان عاشق

کفت الف پی تاریخ کرخلد

بعد رضوان میر محمد صادق

صفحه ۱۲۰

صد هزار افسوس کز نهری کرو ان نداد — اف آب عمر او بیف بیرزا رود در زوال

ماه اوج عزت از خورشید پیدا رنگ — ماه زد برج شرف جا کرد و در پیت زوال

شد نهال از بیخ و بن آن قامتی کز مهر کرد — در زه الناج سیادت نقد اهی خاک

طلعه ارکی احد شد بیف روشن چو مهر — در غمش شد پیش چو کف خوار مال

مرغ روح لامکان سیرش ازین تنگ آشیان — رفت سوی کاشانه جانان کبرد مال

بهر او در خانه وحدت عزیزان کلک رنگ کرد — حیف در زان او رشته کاک من زان کار مان

شد کلاه خنده از رخ جهانی و ماتمش — بیخ بردش جهان کاک غم کو مال

بیخ او جان اهل عالم حال است این سخن — بیچال او دل شادی عالمیان بیخال

چون بشوق کاشر خلد برین این مژده — قطعه اجلال بردین زد بنوم ارکان

عقت الف پی تاریخ ای رطبش

کف بردین لامه جانی شد ربیع مصر جلال

آه که در جور چرخ دارستم روزگار — خسته دل و جگر شده پاره پاره غلام
آه که رنجیده شد روزگارم چنان — سنه شهریار خان خان محمد پشیم
رفت بهبر زمانی تاج اعاظم کریم — معدن غور و شرف منبع جود و کرم
کلک بسد بشر کرد بهر در بین جهان — هم شده در زمانه شاد این کلک پشیم
دیده ز ایام رنجش از غم او سیل خون — ریخته عالم فشانده ماتم او خاک غم
چون ز غم آباد دهر گشت غول و زناد — در ره حضرت جنان دل چو قدم قدم

خامه الف نوشت از پی تاریخ او

آه ز دنیا برفت صاحب سیفی قلم

در بغ دریغا چرا هم آن دانای روشن دل — که داد در زمانه دریا ایمانی چنین نوا
در بغ دریغا چرا فانی شمع سخن‌دان گردید — دلی پر آتش از آتش غم در دیده پر نم
هر زمان احوش از آن کند بر بند تر پر پر — که در بغ جهانش فاتحه از الصبر شد رقم

الحق

گر هش دل از این رنگ بیتابی دمادم جوش — بهم کاشتر خونین دل اشرق زد بر هم
روان شد جانب کلزار خشک بیخیال دشت — روان زد بیده جاب سیل خونین از زین ماتم
چو پروین رفت از غمخانه دنیای بیدلاد شد — بخشر شد نه در خونین دل خونین دل خرم

دیر خامه الف پی تاریخ فوتش

رفت ز دشت بخشاعر دهر هم ز عالم

شکر لله که جهان را ز خدا دارم — رحمت نور داد محمد کاظم
روشن از خدمت خویش را — ساخت چون راز محمد کاظم
از رخ خود همه را آن را — کرد دلشاد محمد کاظم
طعنه زد شفا چو سرو روان — زد بشمشاد محمد کاظم
خلق و خویش همه چون آب حباب — بد نهاد محمد کاظم
الف از شوق چو در بغ جهان — کام نهاد محمد کاظم

به تاریخ رفته در بجان

حاوران یاد محمد کاظم

جهان از حمد دون گرنتم علم پایه — بر حق رسانده‌ام در پنج دادم

از آن حمله عالم که رظم دستش بود — پس سنه در پایش این دیده گریانم

رزایب یاد آن شه که زهم ریزد و باشد — در فرشته از سنه عالم دارد آرام

صد شکر که نه گشته‌ی پرور فتنش — بر پیش رشادی دل حق دهی زغم

چون به بهگاه شه سری عالم جانش — رایت به بانگ سفر رخت زعالم

بعهد پایه تاریخ گر پرخودم گفت

سوپس گرجان از حمد جون شد بجهنم

سپهر حجه دور نشیند سرخ خشم وحشت — نظام عالم دو ستر این صفت آوران

سبب صدر اعظم جذب الرحیم اکرم — ربیع کاشف عالم بهار عالم امکان

جهان بگیر جهانبخش جهاندار جهاندار — که گر دانش پیغمبر اگر حکم دهد زدان

جز امر و حوالی بخت و جز اطاعت حضرت — که در ایام او شد جهان مانده شه کیهان

بدست کلک او مانده ملک و این نوادر است — قوام این و بقای این نظام ملک در آن آن

گرش حلق جهان جان جهان خوانده زیبنده — که آمد عالم فرموده یارش اعدانش جان

کهن کلمه قم را که دران بود پیشوایش — محمد شد بحکم او در این سر دانستش رده سنه دان

بقا الله هر کلمه سنه زیبا که سه پایه — بهر پایه از کلمه دو سنه دهقان این بنیانش

بود معنی را جنبش سر تاج هم نغمه — سوران زخوار نشیند عرش همدمان

بکلمه نک سنه اندازه انصاف و جزا او — بشرق و غرب این کلمه سنه خواهد رفت عادلان

عدم چون نوشد این کلمه سنه زیبا در آرد — سوی عرش ران پاک سنه‌ها خوش آیان

در پرخانه با لف پایه تاریخ اتمامش

رفته در شه رحکم صفت این کلمه سنه بادان

حیف از رحلت حاجی محمد صادق دنبلی

حیف از آن ماه جهان آرای عالی گهر — شمع بزم افروز سید پیشوایان جهان
حیف از آن ماه جهان آرای عالی گهر — حیف در زیر زمین آخر رود در همچان
حیف از آن مهر جهانتاب فلک فخر گزین — عالمی تاریک چون در زیر قبر شد نهان
حیف از آن نخل برومند ثمر ور گزین — برگ و بارش گر ندهد سر دهد بر باد دون
حیف از آن سرو سرافراز بهی قد کاوخت — عاقبت در زیر خاک تیره از بیم کوشان
حیف از آن دُر درخشان کز گران جمله گزید — گنج سان جایش درون خاک زیر خاکیان
آنکه بودش بذل چون باد بهاران جانفزا — وانکه بودش دست چون ابر بهاری گوهرافشان
رفت و دید یکسر عالم پر شد از چشم تر اندوهگان — رفت و جوی خون فشان از دیده پیر و جوان
رفت و جشن بزم عیش آمد بپرداز و نهاد — در گلستان جهان بر شاخ طوبا آشیان
آه از این ماتم که عقل و هوش را محزون کند — آه از این اندوه کاندر عالمی دارد تکان
چون از این محشر بپرسی که در آن رفت و چه دید — دود غم ایام اندر سر بگیرد از جهان

حامله الف رفت و دیده ماریخش گرآمد

رحلت روان حاجی محمد صادق از جهان

صد هزاران حیف کز خورشید تابان گوهران — رفت از بزم جهان جانی فخر دانی شهریاران
دره التاج امارت قرة العین کمال — همچه اجلال پروین زود شد محو سپهران
آفتاب آسمان حشمت و جاه و جلال — در زمین ناگاه پنهان شد در آن گردون مکان
سرو در عنفوان رعنایی و عشوه و ناز — در بهار زندگانی افتاد از پا در خزان
گنج سرشار از بذل و جود و کرم — رخت بربست از این مشت خاک ناکسان
حیف از آن مجمع سخا و منبع احسان که بود — دست او همچون ابر بهاری گوهرافشان
کار عالم را مدبر جویش دانا بود — کاهی از شمع و سنانی و گاهی از کلک سنان
مهد سلطان نجف جویا و آمد جایش — رفت در خاک نجف از اوج عرش آشیان
رحلت او جان و دلها را بگریخت از چشم و دل — آتش حاکسر غم اندر بگیخت بر فرق جهان

رفت سوی ایوان آه و فغان از رنج و تاب — شد کبوتران ناله و فریاد از پر و جوان

چون از این وحشت سرای خطر زدا رفتکو — مرغ روح لاله‌گون ایمن شد از خزان

عقد الف پی تاریخ سال رحلتش

گفت شد سوی جنان شهنشاه رطلها آمین

حیف زمانی که گوهر بحر وجود — گرسنه‌چشم اجل کشت نهان در زمین

دور گران هیچ‌گه بهر جفا — در پی جانکاهی ما خفت چرخ دغل‌دین

رفت از این کاشانه چون کابک دری — ماند از او داغ و درد در دل دوستان غمین

جیب خلد برین از غنچه پر شد — در روضات جنان همنفس حوره عین

چون زغم آید دگر گشت تحمل از فراق — کز از این حادثه گردان زده لطمه بر این

عامه الف رفت از پی تاریخ او

منزل عاجز نیز شد بهشت برین

حسرت دلکش رنجش مشتاق — صاحب رای سر و جلسه جوان

قطب رمان الکه می بخشینه — قالب لفظ را روح معان

الکه در بحر طبع گوهر زا — چون نشد قدر او شهره آفاق

از لآلی نظم او گشتی — مغفد گوهر و جلب عمان

الکه آشفته او که در هر یک — انگشت است از این نهان

عاشقان را ست چاره غم عشق — عارفان را ست باره عرفان

الکه موی شته از جناب جفا — روی از خامه داد و دان

روی گشتان سوی جاده گاه عیان — موی گشتان سوی جاده گاه عیان

بعد آنی مرغ دلبند را بیک آه — در حدیقه گلیم لطف بیان

طوطی بزله گوی گلشن در — بلبل خوشنوای باغ جنان

چون در این تنگ آشیانه بدید — جای پرداز عرصه طیران

طایر روح لاابالی بیرش — کز دامنگ زود خنده رهزان

حیف و صد حیف زمانی که بهار — حیف و صد حیف زمانی وحید زمان

کز سر لوبستان عمرش سال — موسم دی رسید و صد خزان

زان نوای حیف چون لب بست — آن آه خوش آهنگ مرغ خوش الحان

ماند شه در آتشین باغ لوفه سرا — عندلیب شیخ مرثیه خوان

رفت و از وی نام و نعمت او — زمزمی شد لمبه ماکیوان

از لب شیخ زمانه ناله و آه — وز لب عمه زمان خروش و فغان

چون سرای باغ خلد آهنگ — الف از خانه بسته رمان

بهر تاریخ زود رفتم و دام

مرثیه‌سرایان ابوصحیح خان

شمع بزم الهی آن عالیگهر که بود — همچو مه در روی دلها شمع تابان

الکه

الکه ماه جاودان آتش در چشم پاک — کز گلشن ارغوان حق فارغ نمود آتش سیم و روان

صد هزار آه حزین از عالم جان رفت و بود — داغ دری بر دل پیر و جوان

چون ز آهنگ کاشان جان بر پرد فلک — مرغ روح لاابالی سیرش این تنگ نشیمن آن

خانه الف پی تاریخ فوت او گوید

بود ماوای علا گهر بهشت جاودان

آه که در خور فلک نشست نیاید — تا زه گلی خرم باغ جنان

آه که بر خاک فلک او فتاد — سرو سهی قامت این بوستان

رفت محمد علی آن تازه گل — در چمن دهر پر و خزان

حیف زمانی که هر یکتا گرد — جا بدل خاک درین خاکدان

حیف زمانی که چشمه کوثر — در سر پیشش نظر آید ندان

چون بخوانی ز جان خراب — گشت زمان سوی ریاض جنان

الف دلخسته کز دام تشویش — دلش شب رفت و در خود شد پریشان

کف بنا ریخ گر سوی جنان

رفت محمد علا یوجوان

در بیغ دود دل کز سینه اش خاست — شد از نبه احبا میر مومن

از ین دیرانه منزل رخت بربست — سوی باغ طوبا میر مومن

کرفش دل از ین ویرانه برتافت — بحث کرد با دامیر مومن

دلش از هر غمی آسوده جان یافت — بکلبه زر جنان جا میر مومن

غرض از رزم دنیا چون شتابان — روان شد سوی عقبی میر مومن

سنه ریخ رفت دلک الف

که رفت از رزم دنیا میر مومن

بحکم سنه ذراش پایمانه پیش — که کردش کاف لطف الله ثانی لطف حامد یزدان

امیر با نظیر مرحمت پرور — که از عدلش شود میساک آهو بره کرگ بپرد اهمان

دلیر شیر گیر معدلت گستر — که از بیمش کند در بیشه شیر شرزه چنگال خود زرده دان

پس از رنجیر کاشان کز زلال بود در آبه — بهل همت عالیش چون کرده اوادان

بنا نیشد خانه دلکش روان شد روی آبش — بکوه پایه رضوان لصفه چشمه چیران

بنا میزد در بی عالیا بنا کز غایت رفعت — زانوان فلک چیران الوالیش لوکیران

زلال حرص ان پیشه روح افزا و جا کز — نسیم بخش او همواره عنبر بیز مشک افشان

ازین دلکش بنا کاشان اصفهان همی ارزد — سزد هر چند بر کلزار رخت، راصفهان

چو از سعادی لطف خدا آرایشه ای بنا به — که در دی عیش چون زند با عمر جاوید پیمان

به تاریخ ان حصار فشده خانه الف

همی نازد باصفا ان این دلکش بنا کاشان

چون خان جهان پناه از رزم زانان — از رزم جهان رفت بکلبه زر جنان

کلک ۱ لف برای تاریخ نوشت

شه جهان جهان پناه ازجهان

صد هزار احسنت از فخر زمان آفرین گوید همه
زآسمان بر شهسوار عرصه این کارگاه

صد هزار از خیف از آن سر پنجه‌ای کز گوید همه
قاف تا قاف سر پنجه‌ای سپهر جهان

در سریر عدالت در روی جهانیان
شد در بیغاره زمین پنهان زور بازوان

شمع علوگاه زال پیر کز رخش
شد از بیغمی بدسوی قصه خور بعیر زوالان

عاقبه ۱ لف پی تاریخ خوش او نوشت

آه ۱ لف رفت از دنیا بلکه از جهان

ساکن کمنان محوری چسلیند
انکه چون بعوت بشه ممحش

وانکه هست از رشته صبر و شکیب
کوه را داده بلا را کوه کاهش

در بغا گشت و فلک از بهر مانی چون کاه
شد اب زده که در ماتم عشرت چون عبدالله

رخ تابانی بهشت دگر در فور جلیه ایران
زخد مهر اری جونیش سیکوشی سر عبدالله

بود از ماتمش از خد فروزان داغ دل ایران
کز او در بیش مهر تابه از خد افروزی سر عبدالله

زنگ رخسار کی روان و سد پرده سپهر دلبران
شد کامی شد از بزم جهانی چون سر عبدالله

رفت و از پا تاریخ سال رحلتش ۱ لف

شد از بزم جهانی ناکام پروان سر عبدالله

صدف جم کوکبه عبد الله آن راد
کز کفش دیده او جان ماثره

انکه آن خانه عالیش دایم
هست چون گلبن بستان ماثره

انکه راز کرمش گشت سپید
هست چون سبزه رخسار ان ماثره

انکه تا جود کفش هر روزه
عهد نو تازه و پیمان ماثره

شهر کاشان را از آثار او
شد پس از رازه چنان ماثره

گشت از سنجه و بازار و حصار
همه آئینه آن ماثره

زان بنای محمد دگر دید — مسجد جامع ویران مانده

مسندم بعد چنان گشت کهن — موذن گرد بسر آن مانده

همنش گشت چو زنگ معطر — گشت چون روضه رضوان مانده

پیه راهت شد ارکان همگی — سقفها بوشه والوان مانده

شد چنان مانده که در هیچ اقلیم — مسجدی پیشه بدین سان مانده

ز خلاف خوم محشر — مومنان را بشود امید ان مانده

در وی افواج ملایک آیند — هردم از گنبد گردان مانده

عرض آن مسجد ویران گردید — چون زمان سعدی حیران مانده

بهر تاریخ خرد با الف

گفت شد مسجد کاسمان مانده

حیف

حیف ازان گوهر ارزنده که بعد — در جهان جنبد گریان داشته

حیف ازان شمع درخشنده که بعد — زیر ان طرب افزا غم کاشته

بعد از ما پاک مشت ، نبعد — عشق بهم و عصمت همراه

بود دنیا دری را لایشر — جرم ظلم پاک دامان دری را لوث گناه

روز دیشب مانجهان را شد مقام — بود از رشک خور رعرش ماه

خرم از خیمه دامش این رنگ اقلیم — روشن از رعارضش این روی راه

چون شد ان سرو قد لاله عذار — از غمش عالم اجلش حال تباه

سر و از بن عضه بر جامه درید — لاله رنجم زسر افکنده کلاه

ریخت لاجرعه شش ابر گریان بسر — کرد در ماتش آن جامه سیاه

چون شد روز دار خانوی بهشت — جانش از شوق ملاقات الله

رخت بربست از ین عالم زن — بربهشت دراین عشرت گاه

ملک الف پا ریخ لوشت — رفت روزگار فتاحا فاظمه آه

در عهد خان دوران فرمان روای کشور — یعنی کریم خانا خان سپهر جرگاه
شیر افگنی که در رزم گر شیر بیند اورا — رزمش او گریزد چون دیده روباه
فرمانده ی که فرخ روزش دهد سپاهی — در حکم او بود مه فرمان او برا ه
گردون کشی که هر صبح گردش سرکان — گردون گشانی عالم روبند خاکدرگاه
فخر زمان حاجی آقا محمد آمد — از خوی دلخوش نیکو خوان خلق را نکوخواه
در رفع فتنه و ظلم کوشید در صفاهان — تا های فتنه دران خفت چون در خلم گاه

بیوند بشکستگانی خشم خوش ز اب و چاه
کار بجایت از دی عمارت گاه و بیگاه

گوهر این ز صدف آمد عزیز — شیعه کمر بیک غلامی و بی

حق سپهر دادر لطفش گرفت — نور رخش چون مه تابان گرفت
نام محمد علیش بر خشت — راد و چو حاجب پی و دل
سوله او چون دل احباب را — ساخت ز آیینه غم سخنا

عقد بها لف پا ریخ کف

مدبر سیرت محمد علی

سیرت صادق کیش فاش — سده باشد چو نهال کوهش
انکه از نور الهی روی راست — انکه بخش دل هر آگهی ست
کوکب بخت بلند پایه زوال — پیش پایه اش روش زیبد
لنبت عقد اتصال و از خواج — ابر رخشان مهری و ان مهر
چون لبش دری دولت طالبان بر ور — همشیر گشته در حسکه کشر
عقد ها لف پا ریخ آن — کف مهری مخمن شه ا پهر

حیف رصد حیف کز این اجلد — شد ز اجل دور کلیعا

دل کز غش رشک عالم درد — سید عثمان دحر کلیعا

حسش درمانم دی دارد — خط بعود انس سر کلیعا

چون مدر این سر خلد رین — شد ز در غور کلیعا

به تاریخ زد رقم الف

شد مدر این سر کلیعا

هر از حیف که در کاشر جهان آفو — حرکلیپ بیا دوان رفت سر این

فرزع جهد آن رکل بعد دین — که شیع سانی ز بیان رفت سر این

رالف ش خاکا ول شد جانش — سوی عالم جانی رفت سر این

ای دی قصه جهانی کو دار جهان گوان — با آی تحفه مکانی رفت سر این

بحر تم حوشب در فت سر این — کر حوشر بحر اب گران رفت سر این

عاشق چو بنعرش سرای جدایان — زرم همفان رفت سر این

رفته دار تا تاریخ رحلتش الف

به بزم کاه جانی رفت سر این

در بغا که شد در نقاب برات — رخ عالم ارای سید علیا

در بغا که کمشد در نجی گران — بمش در یکتای سید علیا

سوی جنه رو کو از بن تره خاک — روان مصطفای سید علیا

چو پر دان شد از دنی دانی شد — بهشت برین جای سید علیا

سا تاریخ ان فلک یالف لوشت

شد جنه ماوای سید علیا

کر خاشر تعزیت پنهانیا — ای دای کجلب دولت علیا

ا غوه مین دای دشت دار السلام — کیران بشور رستخیزیا

ای غیرت غم تو دلها را چاره چیست
با یار ما درآی که ما را چاره چیست

از غمزه تو با دل ما صد ستیز هست
از لعل تو بجز دل ما را چاره چیست

از عشق گرد شهر و بیابان همی دوم
هر دم ز دست هجر تو بر دل جفا رسد

من بنده عشق و عشق مرا بندگی سزد
عشق است و چرخ و فلک چیزی دانمی

حدیث سود و زیان سود تو چه داند
روی تو که رشک ماه تابان همه است

روی تو که رشک ماه تابان همه است
باغی است که در بهار خندان همه است

حسن تو متاع دلبری را شاید
العقصه چنانکه دلم خواهد هست

گر زانکه ز تو خواهد او وفا بیند
ای آنکه دل من از تو خواهد هست

سقف فلک از چه در شکنج فتاد
حصن ش و جانی پر ز رنج فتاد

تا جام شراب در دست می باشد
در دست غم از تو دست از رنج فتاد

این شیخ که بشر کش همچو شتر
شیشه دگیر آن آتشه کشور گیر است

سر پسته کلید فتح در دست دش
آن دانه که بر قبضه آن شیشه گیر است

این شیخ که در کف تهی سودا دارد
هم دشمن خود هم عدوی حالت

تا بنده جان بخشد از رب بگذر
چون در کف فیض بنده خالق است

این کعبه که رشک کاشانه ماست
مانند دل محرم ما خالی است

گر پرسیدن در شتم چرخ چه کینه
از بهر خطر این است تا در دل ماست

بگوئید کسی که با تو دمساز آید — با با تو دمی همدم و همراز آید
از گوی تو گر روی بهش خواهند — هرگز نرود دگر روی باز آید

هر شب ز تو عیش و طرب می‌گزرد — بر من ز غمت بتاب و تب می‌گذرد
تو خفته هنوز از خود و من تا صبح — چه دانی که چه بر سر شب می‌گذرد

با تو رود از تنم اگر جان چه شود — در راه تو جان زنم بجان چه شود
مشکل شده در بیش من این کار آسان — از مرگ تو مشکلم آسان چه شود

دست تو ستاده دامن جانم خوشتر — جانی که دهد ز تو غم جانم خوشتر
دان دم که دهد گوشه لبت بادهٔ ناب — در بازم عیش بر دو عالم خوشتر

ای سیمتنان نادره حدیث توئید — وی دیده صاحب‌نظران نادره نور
جز خوف رخت کاشنوم در بینم — کوشم که بادی ز چشم کور

با زاد رنج فرقتم فرزند مگر — در رود فراق چهره‌ام زرد مگر
از مرگ تو دارم درد خود چاره دگر — جز مرگ دوا مگر درد مگر

با زاد دلم رنجر پرورد مگر — در سینه کرم نفس سرد مگر
در گوشهٔ چون نشیم شاهین — در زاویه با کسیم فرد مگر

دارم ز غم فراق یاری که پرس — از سیمبر دلربای یاری که پرس
از دوری مه دلم پر از درد مرا — روزی که نگوید از نگاری که پرس

صحبت راست شب جدا که پرسد — ریحانه را روز ملا که پرسد
گفتم با لفت چه حال داری پنهان — در گوشه افتاده سگ پا که پرسد

دارم ز جدایی غصه تا که پرسد — در جان و دل داغدیده ملا که پرسد
گویا که چه بود درد تو دردی که نگوید — رسمی چه بود حال صبا که پرسد

پس مرد که لاف می زد از مردی خویش — وز پیره زنی بدیم از زن مردی خویش
ابنای زمانه دیدم اغلب با لفت — مردند ولی نبافت سبلت خویش

دلخسته شدم از نامرادی دلدوز داغ — جان سوخته از آتش جان سوز فراق
دیدار تو دیدنی بود عمر مرا — شبهای بجز دردا روز فراق

ای در حرم و دیر ز تو صد بانگ — پا برگل و جلوه می کنی رنگ بر رنگ
خوانندهٔ تو ما همه شب تا روز — در مسجد و کلیسا و در دیر و کنشت

آن تنگ که چون هزار دلدار دلیست — دانی ز بر شش جهت ره بیرون کاکاست
زد جمله سیاهی سبزه زاری ریحان — پیوسته در و سبقه زاری پیوسته

اکنون که زمین شده ز لاله همه لاک — صحرا همه سبزه کوهسار همه تاک
در حرف تو دل ز هر حدیثی صد چاک — در حلقهٔ تو چشم هزاران همه تاک

زد جرعه بر آن لعل خوشابم بر شد — وز سدهٔ او شش جهتم راهگذر شد
در غیش خوانند که تا پیر رسد — افتاده خوانند بجان پیر شد

از عشق تو جان سعلقی دارم — در دل ز غمت تو خارخاری دارم
هر دم کشدم سوی تو پنداری دل — تو نیز چنین گر که با تو کاری دارم

اول لعبت بزم گر ز من خیزی هم — دست از دستم نگونی کشی دامن هم
من نیز بران سرم که گیرم سر و تن — با من تو چنان نگه که با من هم

آن روز که گشتی ز من این زار و فگار — بس دور ز آسمان و گردید بیکبار
با تیک در این نظر آمد تو بجو — آن در بکجا رفت و با که رفتم

من از همه عشاق تو مغرور ترم — در جمله شیدایان تو مشهور ترم
فریاد که من از همه دیدار ترا — مشتاق ترم در همه محروم ترم

در دو جهان چشم ز تو پیوا ندارم — چون در گرو ماه رخ کدا دارم
چون تیک نه شوم گر ز من خلق چه باک — چون با سگ کوی تو آشنا دارم

این کار که یک چشم بتک وعده خواهد داد — بر باد شده در گرو دارو زدم لاف زد
من نیز چنانم که دلت زود بر آرم — دل نگذارد که دست بر دارم لاف زد

هر گاه که بر شیشه شکیبا بر آید لاف زد — با روی تو کاین شیشه خارا بر آید لاف زد
جایی که گرامی نزند خیمه جز این شیشه — این جا جهان هست و چنگا بر آید لاف زد

روزی رنین نه کار یک کس دیدم — کار همه کس را بآسمان نالیدم
کاری چو رنین دشوار نگشاید — پس ما بین خاک تیره دود سیاه

ای ریخته خرمن دو صد همچو منی — هر لحظه جهد ای شه جانا ز تنی
عمرت چه بود چو زار محزون حزنی — برداشتم خویش دست خود بگفتنی

ای خواجه که نان ز زر دهی بسیاران — جان گیری دان در عوض ان آری
شرمت باد که زر دهی بسیار اندک — از بهر تو جان دهند دیناری

ای هوسی که در هنقصان نشگیری — در عمر کرا بدید ملامه بفتیری
دردا که نشد بکام دل یکسیطه — با هم بفتی بردم روزی بفتیری

هر چند که گلچهره سیمین بدنی — حیف از تو بود اگر شمع افروختنی
ای بار وفا دار کرا باز منی — با غیر مکن وفا دریغ است سخنی

بسم الله الرحمن الرحيم

نجا فاطبي نائما عن دوائيا ... اخلائي خلوني ابيت ودائيا

تداوونني رفقا على وانتم ... على غفلة مني وجهل بحالتا

تروموني اصلاحي وافسد الصحيح ... مهيهات ما انتم عليه وما انا

تريدون دوائي التصح اللوم محكم ... الا وطبيبي لا سواه دوائيا

فيا ليتني الفي لداعي وعلتي ... سواء دواء او طبيبا مداويا

بني ام فدا بكي وما ترونني ... فيا لكم لا ترحمون بكائيا

الا يا اخواني لكم ان ترحموا ... عليلا كئيبا في دجى الليل باكيا

على وفي الارض ضاقت برحبها ... من الهم بل ضاقت على داعيا

فصرت ولا ادري من اليوم ليلتي ... ولا عن يميني لو نظرت شماليا

اذا غالني يا قوم دائي خلا لكم ... وبت فمن تطلبون بثاريا

بنفسي انتم لو تريدون عيشتي ... وتبغون من دانى المبيد شفاها

فقوموا بلا مهل وسوقوا ركابكم ... الى كعبة الامال دار الامانا

الى بلدة حفت بكل مسرة ... الى بلدة اصحت عن الهم سالما

الى بلدة معمورة حول بيتها ... يطوف كطير مستهام فؤادها

الى بلدة محكى الجنان وحرها ... هنا لمن فيها من التعب ردا

الى بلدة فيها هوى ومنيتى ... الى بلدة فيها حبيبى ثاويا

الموا بها مستعجلين واقبلوا ... الى باب بيت العز دار مرادنا

متى قادكم اقبا لكم بلقائه ... وقربتم بما اهوى من السيد الحجا

فقوا عنده مستأذنين وبلغوا ... اليه سلامى ثم سوقوا زمامنا

وقصوا له همى وكربى وغربتى ... وشدة اسقامى وطول عنائيا

وكثرة لامى وقلة حيلتى ... وطول مقاساة الهوى وصطابنا

وقولوا له ياصاح يا غاية المنى ... وقالة اله العالمين الدهر واها

امن طول ايام الفراق تنسنى ... وحاشاك ان تنسى محبا موافيا

ام اخترت عنى من يحبك موردا ... وحاشاك ان تقضى سوايا

تشبث عهودا بيننا وانقضتها ... فيا ريح افنى ما حبيتك نائيا

فواسفا لا انسى ليالى قد مضت ... وكنت بهيجا من اقاك مياها

ليالى فيها عشت عيشا هنيئا ... وبت عن القلب المنغص خاليا

ليالى عشنا فى سرور وبهجة ... ورحب دامى الاخا فسيحا

الا ليت شعرى هل يجودن بيننا ... علينا بليل مثل تلك الليالى

وهل ترجعن فى الدهر يوما وليلة ... اراك على ما اشتهى وارانيا

وهل يتقى حين من الدهر عاجلا ... ترى ما نرى فى عهدنا فيه ميتا

معنى الدهر فى مر من العيش والصفو ... وما الدهر الا ناطق عن مرامنا

نَصرم في ضرٍّ ولهفٍ وما مضى ... ينبّي عن باقيه لو كان ناميا

الى الله اشكو البلبلة مدلهمّة ... على الحبّ راخت من وجاهيا الغواشيا

الى الله اشكو عيشة مشمازّة ... يرى المرء ما يرجو مدى الدهر ونائيا

الى الله اشكو من همومٍ ضغاطها ... تحالى الجبال الشامخات الرواسيا

من الله ارجو الكشف ضرّي وكربتي ... فلا خيّب الله المحبّ رجائيا

سامت حبيبي من ابنتي وزينتي ... واصفاء الاهى وطول مقاليا

فيفضا بلهوٍ لي استغاثة ... وعفوا من المضطر بطنا شاكيا

الحالت وطنبة الغزال ولا بقي ... بتشريح ما في القلب ضبط لسانيا

خمتمت عن الشكوى لساني وبعده ... خمتمت كلابي مستغيثا ودعيا

بقيت وعند العقر ما من اسائي ... واروث باسحال الغوادي الصواريا

وناصاح حاديا المطية ناشدا ... وساق المطايا راكب العقر حاديا

عليك

عليك من الله السلام وبعده ... عليك سلامي دائما متواليا

العشق من اصعب المراحل ... والحب من اسهل الفوائل

يا صاح لعمري انا العشق ... صعب بلاء وليصعد به حامل

انا لك وحبا انا المحب ... سهد وبه السقم حاذل

من ذاك عنت لي البلايا ... من ذا نزلت بي النوازل

يا ليتني بتّ بالغرام ... للحب تلومني العواذل

من حب حبيبة الاهام ... حسناء جميلة الشمائل

ضحّا فوجهها منيرا ... للبيضاء الضياء باذل

في عنفقيها كأنما الخال ... هاروت واوى ببابل

ما اطيب ذلها بطرفٍ ... للوث وللجفوة حامل

حيث التقت به فمى ... للصيب واحتفت ظلله

منذ ارتحلت وحيرتنى ... فالدمع من الجفون سايل

صبحنى بابى وامى انتم ... كما اصطبر وكما اشاهل

صبت وصبضنى كئيبا ... يا قوم الى متى اذا يل

فى الهجر بلبتنى زفرى ... والعاذل شامت وعاذل

يا عاذلى كم تلوم مهلا ... فالهجر بالاشقام عاجل

قد حفت من الهموم دوزعا ... بل كاد تغولنى الغوايل

لا ادر سوى المدام شيئا ... حتى كبدى به اوله

بيه عليك هانكا سيا ... يا ساقى ادر بها وناوله

م واسق فما الربيع الا ... معنى وبعض بالانا يله

فالغافل كل غفلة من ... عن راجه الربيع غافل

قد امطرت السماء بجم ... واخضرت الارض بالهوطله

والريح تهب فى الرياض ... نفحا وتشب كل فاحله

والماء يفيض فى الحياض ... فنينا وسير فى الجداوله

والنور من الغصون بانع ... كالثلج من الغمام نازله

فى الله وحه تشجع الفمار ... يا لعذبه تغرد العنادله

والورد صبا يما يفوح ... الضحك ببلبل البلابله

والروضة بالكلا غنا ... خضراء بوابل وهانله

والمزن بجود كالاولى ... من كف جلا جل الجلاجله

من فاز بافضل السجايا ... من حاز فواضل الفضايله

ما اكرم خلقه بجوده ... كالبحر يقوم كل عامله

ما اجود كفه فكلا ... كالمشرفيل بالنوايل

حمش بطل على الاعادى ... كالليث لدى القتال باسل
بالصارم مسبل الدماء ... قد انبل منه كل باسل
كالنار يذيب فى المغارى ... تبا لمبارز منازل
كالبدر يضى فى الفؤاد ... طوبى لاولى المحافل
يا ريح صبا اذا لقيته ... قل صبك صارع فاسل

منا اخر يبك الحامل ... بالنوق وسبقت الراحل
فى الليل وفى النهار دمنا ... ابكى وانوح كالثواكل
فالروح من البعاد زار ... والجسم من الفراق ناحل
عن ذكرك يا امين قلبى ... لا يشغل بالى الشواغل
فى اليم تركتنى غريقا ... فردا واويت فى السواحل

من

من لى بلقاك يا حبيبى ... هيهات ودونه منازل
ام كيف وبيننا حبالا ... فى البيد وبينها حبائل
الحق وشد يد المنون ... شدت قدمى بالسلاسل
يا نفس اذا بست طيبى ... فالياس الى الرجاء واصل
للموصل وسيلة تزيدنى ... ما ياسك احسن الوسائل
يا هاتف قد جبرت اوجى ... فالعاقل بالوحى ما يل
ما بالك تطنب المقالا ... تطويلك ذا بغير طائل
فاختم بدعائه دعاء ... للعاجل نافعا وللاجل
ابقيت مخلدا مصونا ... من كل مخاطل مماحل
ما تامل منيته وتجوا ... الا ملك الرجاء حاصل
ما اطيب دنيا بطرف ... للموت والحيوة حامل

في اليم تركتني غريقا فردا واويت

مر الصبيحات والعشايا كرّ الغدوات والاصايل

يا من بهواه كل عمري فانا اهديت اليك كلما اشتانا

فه بيني ايها الغزال البصير فاقبل مني بضاعة مرجاتا

سلمى على رحلها والرحل محمول والركب مرتحل والقلب مشغول

تزدجر الصحب في لهف وفي اسف وقلبها بي عن الاصحاب مشغول

ترنو الى بطرف منه خفر وردنها من سجوم الدمع مبلول

محلى بالحاظها ما في جوانحها وخدها من ندى الحنين مطلول

بالدمع تطفي لهيب النار من كبدي نعم لها خلد بالطف مجهول

تقول والعيس هزت للرحيل الا يا مدنفا جسمه للوجد مهزول

حيث التفت به فمني للصقب اواحمت فقابل

منذ ارتحلت وحيرتني فالدمع من الجفون سايل

فلحبي بابي وامي انتم كما اصطبر وكما اساهل

صب وصب ضنى كئيبا يا قوم الى متى اطامل

[illegible]

يا عاذلي لم تلوم مهلا خاطب بالثنا عاجل

قد حنقت من الهموم [illegible]

لا ادر سوى الدموع [illegible]

بثه عليك هائما [illegible]

ثم راسق فما الربع الا بمغنى ربضن بالانامل

فالخافق كل غفلة من عن راجة الربع غافل

قد

عليك بالصبر لا يجزع لنازلة فكل امر قضاه الله مفعول

لا يجهدن فانياب الوشاة بنا حدباء دعزار الجنة مفلول

كفى وان نمنمت لكن بها كنع وهل يزار لحد الخد مشلول

وكل امنية للمرء لو قضيت الى الامانى والارزاق تؤول

فالفيل نابهم للروح شاهدهم والجسم بعد على القرباء مثلول

بقيت لما سراحيل ان ازهم كانى خلف تلك العيس غزهول

فالحضب ودع ربعا منه قد نقلوا وحل دار اليها الركب منقول

ما بالها فى القيانى وهى منزلها ربع حضيب عطوف الاهل ماهول

ربع اعن نضير ذبل ساحته من دمع عينى وصوب المزن مقبول

طال المطال بعهد عاهد نعم منها لطوب وفاء العهد مطول

لا ضير لا منى فى حبها احد جهلا بحالى وحال الحب مجهول

يا عاذلى فى هواها ما دا لك قل فالصب يعذر حبا وهو معذول

اصبو اليها كما يصبو العاشقون اذا بدا لنا ظرهم فى البيد يعلول

دخلت منزلها البلا على وجل من اهلها وقناع الليل مسدول

ما لت الى وقالت وهى ضاحكة يا طارق الليل جئت ام غول

ثم اجتذبت والحراس ايقاظ وبين عينيك مذبوح ومقتول

نحوه عنى سرا يحالا ابا لكم دم الاجابة فى الاحداج مطلول

فقلت صبك قد عيت مذاهبه اوى اليك ومنك الخوف مامول

قالت ماولدت امى وما رضعت اللب عنا هتاج الشوق مفزول

فقبلتنى وقالت مرحبا بفتى اعفه حبى وعذر الصب مقبول

ثم مشاء فنم العنبر فطن لنا والريح فينا على المصباح مبذول

جرت بذيلى الى على اريكتها ومهدها عبق بالمسك مشمول

دنت ومن معصمها فلدت عنقي ... وعز جيد بذاك الغل مخلول

شدت حبائل قلبي من غدائرها ... وساعد بهذا القيد مكبول

فارقتني بجيادت في غلائلها ... بمثل نحوي رويدا وهي عطبول

بيض ترائبها سود ذوائبها ... ما بينها من نظيم الدر عثكول

فرخفقا بضها بالبان فاحمة ... بمسك بيد الحوراء مفتول

الدر منتشر في النطق من فمها ... وبعد يا عجبا ملدى من اللول

انيق ثدييها في الدر منحفر ... ام كوكب بحليب الفرع محلول

لا بل على صدرها بدر بلا كلف ... عليه من درة بيضاء ثؤلول

فالصفني الى صدرها بهجة ... كانه المسك او بالمسك مصقول

صورت لما سقتني حور بهجتها ... كاني بمثل دنوان معلول

فعشت في اطيب العيش الرغيد بها ... نعمان معها في لبنا طول

مهمل

فنبهتني وقالت وهي باكية ... قم واهرب فسيف الصبح مسلول

صحبي اراق دمي ظلما لحظتها ... عين عليل عضيض الطرف ملحول

انا سنطعم لعل القول ينفعه ... لمن اراق دمي مستحرا قتول

قلت نفسا بلا جنب ولا جرح ... نا الله انك عن هذا لمسؤول

نادمت اهل الحمى يوما بذي سلم ... فارقتهم وندمي بعدهم ندمي

عاشرتهم غانما بالطف الطرب ... هاجرتهم نادما لهم والسقم

اصبحت من وصلهم في الروح منشرحا ... امسيت من هجرهم في الضر السقم

في بعدهم عيشة ملذا بصحبهم ... والدهر يخلب اللذات بالالم

حاشاي ما كنت من يختار فرقتهم ... لكن قضاء جرى في اللوح بالقلم

ظبي لي منيته منذ افتقدتهم ... الا ملاقاتهم في ذلك الحرم

من لي يا مبتني والدهر باسمة ... عن المنى اذ نبت بالياس دامهم

وكيف لا وهي من طول المدى هرم ... والعظم لا يلبس الشبيب الهرم

سمحت نوما على عيني بنظرتها ... على مناظر كالاقمار في الظلم

منذ استلذت رؤياهم تعاودني ... ولا تزال تجاريني في دمي

ما بال عيني تذري من تذكرهم ... بدمع هطل كما انهل معينجم

كالمزن تنهى بويل معذق ردق ... متى تشاهد وميض البرق من اضم

حاولت املي كتابا كي اسطر بما ... قلبي يقاسيه في بثي من الكلم

من ذكرهم هملت عيني فاتركت ... على الرقيمة درا غير منظم

وليلة بت في ظهر الحجى ناعمة ... عيفاء امجمها منها ولما نم

اطوف حولا باخبار الحمى وارى ... تلك المساكن من بعد وما رمم

كطارق اتم في مال ليسر به ... او سارق هم في عال من الاطم

نسيت نفسي واحبابي ولا انسى ... صحبي بنجد وجيراني بذي سلم

بالامس في الهوى النجدي ما انا من ... ليلو يلومك مما او مما استطاعا

حمل الملام على مثلي وان ثقلت ... اخف من حمل عصفور على علم

متى وثاب ربي نجد وترشبه ... مالي بسابق راسي مسرعا قدم

يا جند الربع والاطلال والدمن ... من ارض نجد سقاها الله بالديم

فيا لها تربة كالمسك طيبة ... جادت عليها العوادي اجود الديم

كانها رفرف خضر قد انبسطت ... تحت الفرنفل والريحان والعنم

متى تهب صبا نجد بنفحتها ... يشتاق المسك منها كل ذي شمم

طوبى لصاد ذوى من مائها ظمئا ... في الحرم غرفا من مائها الشبم

فلو غسلت العظام البالية به ... تعود منه حياة الاعظم الرمم

من لم ير عين مها ها اضحك النهر ... كالليل سودا بلا كحل ولا كحلي

من سهم مخط الظبا اللآهبا بها ... قد طال ما كنت الاسادى فى الاجم

خرب الفلاة اذا ما مات من نعب ... ابرضها من الراعى على الغنم

قد كان سكانها مشاتين بها ... فى ارغد العيش محفوفين بالنعم

فالدهر عافصهم فيها وطلاهم ... عنها تفرقهم بالاهل والحشم

بيوتها قد خوت صفرا بلا اهل ... حنا مها قد خلت من ساكنى الخيم

امست منازل اشراف ذوى هم ... امست منازل اشراف ذوى هم

مثوى الرفارف والغربان والرخم

مستأنسا بعد لم يسبكى ولم يهم ... مستأنسا بعد لم يسبكى ولم يهم

وما بين منهدم منها ومنقصم

لولم يكن ناظر الاثار فى صمم ... لولم يكن ناظر الاثار فى صمم

من بعد ما اصبحت مسا من الامم

وسد باب الدار ترب سدته ... كانت مناص وجوه العرب والعجم

دار الرسول الله مفخرة ... بينا نها استنت بالجود والكرم

دار بنا هى به جبريل مفتخرا ... لو عد فيها من الحجاب والخدم

عفت رسوم مغانيهم وطلاهم ... سقف السموات فوق الارض ليس لهم

خلت منازلهم عنهم وطلاهم ... رب الخليقة خلق الخلق لم يرم

هم خاتمة الخلق لولاهم لما الحلت ... سمش الوجود ولا من مطهرة العدم

هم اهل بيت الهدى والعز والشرف ... هم اهل العلا والمجد والشمم

من الخبائث ذكاهم وطهرهم ... واختارهم واجتباهم بارئ النسم

ثم اصطفى اهل هذا البيت كلهم ... على الاطايب والاخيار كلهم

فافزا الورى كلهم فى كل منقبة ... واستجمعوا جل الاخلاق والشيم

فالحق والدين والايمان قد لها ... بينا بين مشهدا منهم ومختتم

قلوبهم سلاف الجهل طافحة ... تفيض منها وتجرى صفوة الحكم

وجوههم عن جمال الحق حاكية ... عن درك انوارهم طرف العقول عمى

فى نفسهم بعد ما قد خاضت الظلمة ... الجهل فى كل ما العقل فى هيم

اذ جهل كل بصير بالهوى نسبت ... وعقل كل اديب بالقصور رمى

ما القديم شبيه حادث ولكى ... حدوثهم اشبه الاشياء بالقدم

اخبارهم عن رياح الجهل كاشفة ... كالبدر فى عنق والشمس فى عشم

اثارهم فى ظلام النفى هادية ... كالبرق فى فحم والنجم فى علم

بالوعى عند ذكرى ما الم بهم ... من الملمات والالام والنقم

يا مجعتى حين ما اصغى مصابهم ... ملا يطيق لسانى ذكرها فمى

اوذوا وقد جهدوا فى كل ما ظلموا ... والله من ظالميهم خير منتقم

فى حقهم فعل الاعداء ما فعلوا ... وربهم حكم ناهيك من حكم

الله عجل فى اظهار رفاتهم ... حتى يزيح ظلام الاعصر الدهم

ويملا الارض عدلا بعد ما ملئت ... ظلما: ظلم على الاذناق مرتكم

عيونا عن محياهم لوانفصمت ... من نابيات رمان بالاذى نهم

قلوبنا بعد اخلاص الوداد لهم ... بنطت بحبل الوثيق غير منفصم

يا ساحتى يا موالى الكرام بكم ... يجار عبد كثير الذنب محترم

قد اصبحت لمجى سيضاء فى سرف ... والوجه كالقلب مسود من اللمم

طهوى الحشى وانثنى من خلاوطر ... صفاؤها لاجتلاء الشمس فى الظلم

ما لى سوى حبكم والاعتصام بكم ... مطمئ محدة نارا وقد سجرى

محبكم لمحبوا لحمد مدخرى ... وبغضا عدائكم فى الحشر مغتنم

لم ينلنى شراب من سقاعتكم ... يا حر قلب من الحرمان مضطرم

انتم بمدحى لا يليق بكم ... وهل يليق بكم ما اسود من قلم

كلدهل بثاني فخر بعدكم من اعجمي ينظم غير منتظم

هيهات فالبلغاء الاولون لنا اطرقوا بكل لساني بعدني بكم

لا من مديحي ولكن من مواهبكم ارجو الحمايث يوما للحصاة اجي

انبتت ابوابكم بالبؤس منتظما كم لا ضرى عليكم غير منكتم

وكل ذي وطر اعيت ابوابكم كم رام ابوابا هل الجود لم يلم

صلى عليكم باد كلما هب يا سادة عند يحتم

ما انذر شاعض خد من مكارمها لا طلاله ولا كم

واستطرب سجعا فيها حمامها ان بالنغم

ابن الاولى رطاوا القلب بهو بهم الهم

ابن الاولى هجروا عنا وليس جوى على اللسان حديث غير ذكرهم

ابن الاولى ما انهم قط ذهبت الا وفرح عنه الهم وشهم

ابن الاولى لم يكن اسم ولا رسم من الكرامة والاكرام لولاهم

ابن الاولى طفحوا المجد شاربهم والفضل تابعهم والعز افنائهم

ابن الاولى سحاب الجود شيمتهم وسبل الجود الناس مجاهم

سقوا صحاة سلاف الراح مكرمة وللورى نشوات من حياهم

فاقوا الورى شرفا من عند انفسهم وما اصطفاهم لنام الناس حلتهم

فالفضل فضلهم والمجد اثرهم والبر بر رفعهم والجود علاهم

على الاخلاد بالهفي ويا اسفي فليشبه الصبا ناني بناهم

ما بين معترك الاعداء لنا ذكوا وشطر وحيث سافوا مطاياهم

استودعوا اهلا وللاوطان ذر اثرا فما احب لذي المشتاق مغناهم

الصافي دارهم بخلا وغادرهم ريب المنون فاخلاها واجلاهم

مضوا علينا خفافا مسرعين بهم وان ثوينا فلبي القلب بيناهم

يا صاحبي الما فى مرابعهم وشاهدا كالبسيط ماربهم

يا صاحبي قفا فى دارهم وسلا اين استقروا دين اليوم شوهم

کتابخانه
مجلس شورای ملی
۱۷۵

خلوّ منازلهم واسخلفوا نعما ... لاح الشقاء من نواصیهم بسماهم

من محشر ثمار الحین منظرهم ... والسمع منطقهم والقلب لقیاهم

کانهم من سواد القلب قد عهدت ... باسوا الخلق اولهم لاخرهم

حتاله من رعاع الناس اثرهم ... علی اوائلهم اذ ناهم واخراهم

مدینة اصفهان وما یلیها ... اعدت جنة للشاکرینا

وکل مدینة بنیت سواها ... جهنم سترث الکافرینا

مدینه اصفهان

ترجمه اصفهان وما حولها
اعوذ بحول الله
الحمد لله رب العالمین
نعم نور الکافرین